

ΑΠΟΜΑΧΟΣ.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ.

Εκδιδόμενον πρὸς ἔφελες τοῦ ταμείου τῶν χερῶν καὶ ὀργανῶν τοῦ Ἑλλ. Στρατοῦ.
 ὑπὸ τοῦ ἀπολοχαγοῦ τοῦ Πυροβολικοῦ Σ. Ν. ΠΕΤΙΜΕΖΑ,
 Εισαγγεῶ τοῦ Πυροβολικοῦ παρὰ τῷ Ἰπουργεῖῳ τῶν Στρατιωτικῶν.

« Δύο ταῦτα ἐκ τῶν θεῶν τοῦ ἀνθρώπου » « Ὀργανὸν καὶ χερὶ ἀναλήψεται, καὶ »
 « εὐδοῦναι κάλλιστα, τὸ τε ἀληθεῖν καὶ » « ἔδδν ἀμαρτωλῶν ἀφανίει. »
 « τὸ εὐεργετήν. » (Πυθαγόρας.) (Υἰὰλ. 143. §. 95.)

ΕΤΟΣ Α'. (ΜΑΡΤΙΟΣ) ΤΕΥΧΟΣ ΙΒ'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
 ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ.
 1858.

Α Γ Γ Ε Λ Ι Α .

ΔΙΑ ΤΟΥ ΥΠ. ΣΚ. Νόμος τῆς 24 Ιανουαρίου 1833 ἔτους συνστάθη ταμείον ὑπὲρ τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς Ἑλλάδος. Διὰ τοῦ νόμου τούτου προσδιορίζη κατὰ τὰς ἐπι τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἀξιωματικῶν, ἢ δὲ κρηταικῶν αὐτῆ, ἅτις ἀποτελεῖ τὸ μόνον τακτικὸν εἶδος τοῦ φιλοφρονητικοῦ τούτου ταμείου, εἶναι τισὶν σωματῶν, ὅσοι μετὰ παρέρωσιν τριῶν ἢ τε ἑτῶν ἀπὸ τῆς συντάσεως τοῦ ταμείου τούτου τὰ κεφάλαια αὐτοῦ ἀνάσταν μετὰ ἐπι δραχ. 110 000. 02.

Ἐπιπλέον δὲ εὐδαίμην μέχρι τοῦδε συνδραμῶν ἐκτάκτως τὸ ταμείον τοῦτο, ἅτοι τὰς χηρὰς καὶ τὰ ὄρφανα τῶν στρατιωτικῶν, ὅστινες ὑπεκλίπταντο εἰς πλείους ἔσασιν ἀποδοχῆς τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, γίνονται θύματα ὑπὲρ τοῦ θρόνου καὶ τῆς φιλότατης πατρίδος, ταλμῶντας προσφέρουσαν ἡμεῖς, εἰ μὴ ἔχοντες ἀργύρια, τοὺς κόπους ἡμῶν ἐκδίδοντες ὑπὲρ τοῦ ταμείου τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τοῦ στρατοῦ σύγγραμμα στρατιωτικῶν περιηδικῶν, ἐπιγραφόμενον ΑΝΟΜΑΧΟΣ.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο μέλλει ἐκδοθῆσαι ἀπὸ τοῦ μινύς καὶ συγκολληθῆαι ἐκ δύο τομωγραφικῶν φύλλον, ἢ καὶ πλείονων, εἰς αἱ συνδρομαὶ συγχωρήσωσι τοῦτο. Ἐκτὸς τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἀθροῦν, ἢ καὶ τῶν ἐπιζητούμενων ἐκ ἑνῶν περιηδικῶν συγγραμμάτων, ὃ Ἀπομάχος μέλλει ἔχειν τὰς στήλας αὐτοῦ δωρεάν ἀνοικτάς εἰς πάντα βιβλίον τοῦ ταμείου τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν, ὅστις, ὡς καὶ ἡμεῖς, θελήσῃ νὰ προσέσῃ τῆς δωροδοκίας αὐτοῦ θυσίας.

Τὰ ἀθήρα, ὅσα τυχόν περιηδῶσι, ἵνα καταχωρηθῶσιν εἰς τὰς στήλας τοῦ Απομάχου, πρέπει νὰ φέρωσι τὴν ὑπογραφοὶν τοῦ συντάκτου, νὰ ᾄσῃ δὲ ἐπιστημονικῶς, εἰδικῶς, στρατιωτικῶς, φιλολογικῶς, ἢ ἀποβλέποντα τὴν βελτίωσιν τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, διατηρούμενων τῶν ὄρων τῆς στρατιωτικῆς παιδαγωγίας.

Αἱ ἐπίσημοι ἀγγελίαι τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, ὅσαι τυγχάνουσιν δημοσιεύσεως, μέλλουσι δημοσιεύεσθαι ὑπὸ μινύου τοῦ Απομάχου. Ἐν ἄρθρῳ ἑνὸν πολιτικῶν χαρακτῆρα εἶναι ἀπαράδεκτον. Οἱ θέλοντες νὰ γράψωσιν ἄρθρα εἰς τὸν Απομάχον ὑφείλουσι ν' ἀποστέλλωσι ταῦτα πρὸς τὸν ἐκδοτὴν ἐσφραγισμένα, τὴ δὲ μὴ ῥητορὰ ὑπογραφοὶν μέλλουσι ὑποβῆσαι ἰδιωτικῶς τοῦ Απομάχου.

Ἡ συνδρομὴ γίνεται ἐπι εἴς τοὺς ἑξῆς τοὺς ἑσπερίους ἡμέρας, ἢ δὲ μηνιαία τριῶν αὐτῆς προδίδεται διὰ μὲν τὰς ὑπαξιωματικὰς καὶ στρατιωτὰς εἰς λεπτὰ 50, διὰ πάντα δὲ ἄλλων εἰς δραχμῶν.

Ἡ συνδρομὴ χορηγεῖται ὑπὸ παντὸς στρατιωτικοῦ διὰ μηνιαίας ἐκ τῶν ἀποδοχῶν αὐτοῦ κρατήσεως ὑπὸ τῶν σχετικῶν ταμείων, ἅτινα ἀποστέλλουσι τὰς κρατήσεις διὰ γραμματίων κατὰ τριμηνίαν πρὸς τὴν ἐπι τοῦ ταμείου τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν ἐπιτηρῶν.

Οἱ συνδρομηταὶ πᾶσις ἄλλης τάξεως προκαταβάλλουσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν εἰς τὸ ταμείον τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν ἐπι ἀποδείξει τοῦ αὐτοῦ ταμείου. Ἡ δαπάνη τῆς συντηρήσεως τοῦ Απομάχου θέλει χορηγεῖσθαι ἐκ τῶν ὀπὲρ αὐτοῦ συνδραμῶν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ταμείου μενούσης διὰ τοῦτο ὑπολόγου πρὸς τὰ ὑπουργείων τῶν Στρατιωτικῶν.

Ο Απομάχος ἀνταλλάσσεται ἀντὶ πᾶσις ἑφημερίδας καὶ παντὸς ἄλλου περιηδικοῦ συγγράμματος. Τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ Απομάχου ἐκδοθήσεται ἀπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀγγελιῶν. Ἐν Ἀθήναις, τῆ 9 Φεβρουαρίου 1837.

Ὁ ἐκδοτὴς Σ. Ν. ΠΕΡΙΜΕΖΑΣ Ἰππολοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ. Ἐπισημασθεὶς παρὰ τῆ ὑπουργείῳ τῶν Στρατιωτικῶν.

Α Ν Ο Μ Α Χ Ο Σ,

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ.

« Δύο ταῦτα ἐκ τῶν ὀσῶν τοῖς ἀνθρώποις » ὀρφανὸν καὶ χήραν ἀναλήψεται καὶ » δέδοται κάλλιστα, τὸ τε ἀληθεύειν καὶ τὸ » ἴδον ἀμαρτωλῶν ἀφανεῖ. » » εὐεργετῆιν. » (Πυθαγόρας) (Ματ. 145 §. 9.)

ΤΕΥΧΟΣ ΙΒ'. ΑΘΗΝΗΣΙ, τῆ 30 Μαρτίου 1838 Ἀρ. 12.

Ἀρχαιολογικαὶ καὶ ἱστορικαὶ τινες εἰδήσεις περὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ φρουρίων.

ὑπὸ Π. ΚΟΡΤΗΦΑΡΙ, Ἐπικαταλοματίου. (Ἰδο τὴν συνέχειαν εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος.)

Τέλος.

7. Περὶ Κορίνθου.

Οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς διαφωνοῦσι περὶ τοῦ πρώτου οἰκιστοῦ τῆς Κορίνθου· οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι ἐκτίσθη αὕτη ὑπὸ Σισύφου τοῦ Διόλου περὶ τὸ 1438 πρὸ Χριστοῦ, καὶ 2597 ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτους καὶ ὀνομασθῆ Κενθόρα ἢ Ἐπωπία· ἄλλοι δὲ ἰσχυρίζονται, ὅτι πρῶτον μὲν εἰς αὐτὴν ὄκησεν Ἐφύρα ἢ Οὐκασοῦ θυγάτηρ, ἐξ ἧς καὶ Ἐφυραία ἐκλήθη· ὕστερον δὲ Μαραθὸν ὁ τοῦ Ἐπωπέως φεύγων ἀνομίαν καὶ ὕβριν τοῦ πατρὸς μετόκησεν εἰς τὰ τῆς Ἀττικῆς παράλια, ἀποθανόντος δὲ τοῦ Ἐπωπέως, ἐπανελθὼν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ εἰς τοὺς παῖδας αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν δικειμίας, ἀνεχώρησεν αὐτὸς εἰς τὴν Ἀττικὴν, καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Σικυῶνος ἐκλήθη Σικυῶν ἢ Ἀσωπία, ἀπὸ δὲ τοῦ Κορίνθου μετιονομασθῆ Κορίνθος ἢ Ἐφυραία.

Τῆς Κορίνθου ἤρξεν ἐπι διακόσια ἔτη οἱ Βακχιάδαι ὀλιγαρχικῶς τὰ κοινὰ διέποντες, πλοῦσιοι δὲ ὄντες καὶ πολλοὶ προήγαγον αὐτὴν εἰς μέγαν βαθμὴν εὐημερίας καὶ ἀξιώματος· τούτων τὴν ἀρχὴν καταλύσας τὸ 658 π. χ. ὁ Κύψελος κατέστησε τὴν τυραννίδα καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Περιάνδρου, μετὰ δὲ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ τὸ πολίτευμα μετέπεσεν εἰς ἀριστοκρατικὴν διαμείνασαν μέχρις ἐσχάτων.

Ἡ Κορίνθος ἐχρημάτισεν ἀνεκὰθεν ἢ ἐμπροκτωτάτη καὶ πλουσιωτάτη τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, διὸ καὶ Ἀρνεῖδς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ἐπονυμιάσθη· κυρίως δὲ δύο λιμένων, ὧν ὁ μὲν τῆς Ἀσίας, ὁ δὲ τῆς

Ἰταλίας ἐγγύς ἐστι, κατέστη τὸ κοινὸν ἐμπορεῖον τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως, ἐνθα ἀντηλλάσσοντο τὰ πλοῦσις προϊόντα τῶν δύο Ἠπειρῶν διότι ἕνεκα τῆς πάλαι ἀτελείας τῆς ναυτικῆς ἐπιστήμης ἡ ὁδὸς αὕτη τῆς διαμετακομίσεως τῶν ἐμπορευμάτων καθίστατο αἰρετωτέρω τοῦ ἐπὶ Ταίναρον καὶ Μαλαίαν πλοῦ, ὅστις διὰ τὰς ἀντιπνοίας καὶ κινδυνώδης μάλιστα ἐγένετο καὶ πλείονος ἐδέϊτο χρόνου.

Εἰς τὸν πλουτισμὸν τῆς Κορίνθου συνετέλουν οὐχ ἥκιστα καὶ οἱ ἰσθμιακοὶ ἀγῶνες, οἵτινες κατὰ τετραετίαν παρ' αὐτὴν τελοῦμενοι προσεῖλκον τὰ πλήθη πανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ πολυτέλεια τῆς Κορίνθου καὶ ἡ τῶν ἀπειραρίθμων ἐταίρων αὐτῆς (μόνος ὁ ναὸς τῆς Ἀφροδίτης εἶχεν ὑπὲρ τὰς 1000 ἐταίρους Ἰεροδούλους) δεξιότης εἰς τὸ νὰ γυμνῶνται τοὺς ἐκεῖ ναυτιλλομένους ναυκλήρους ἐγέννησε τὴν παροιμίαν » οὐ παντὸς πλεῖν εἰς Κόρινθον » ὁ δὲ Στράβων ὡς μαρτύριον τοῦ πλοῦτος αὐτῆς ἀναφέρει καὶ τὸν Δημάρτατον, ἕνα τῶν ἐν Κορίνθῳ δυναστευσάντων, ὅστις, φεύγων τὰς ἐκεῖ στάσεις, τσαύτην μεθ' ἑαυτοῦ ἐκόμισε πληθὺν χρημάτων εἰς τὴν Τυρρηνίαν, ὡς αὐτὸς μὲν ἤρξε τῆς δεξαμένης αὐτὸν πόλεως, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ καὶ τῆς Ῥώμης κατέστη βασιλεὺς.

Ἐκ τῆς Κορίνθου ἐξεπέμφθησαν πολλὰ καὶ μεγάλα εἰς πολλὰς χώρας ἀποικίαι, καὶ τινες αὐτῶν εἰς τοσοῦτον εὐμερείας προήχθησαν, ὥστε ἡμιλλῶντο εἰς δύναμιν καὶ εἰς πλοῦτον μετὰ τὴν μητρόπολιν· μετὰ δὲ τούτων προέχουσιν αἱ Συρακοῦσαι καὶ ἡ Κέρκυρα, ἧς ἡ πρὸς τοὺς Ἐπιδαμνίους ἕρις ἐγένετο πρόφασις καὶ ἀρχὴ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου.

Ἡ Κόρινθος σεμνύνεται μάλιστα καὶ διὰ τὰς σχολὰς τῆς γραφικῆς καὶ πλαστικῆς τέχνης, αἵτινες ἐν αὐτῇ ἤνθησαν· τὰ ἀριστοτεχνήματα τούτων, πανταχόθεν ἐπιζήτητα, ἐκάλλυνον καὶ ἐκόσμουσαν τὰς πλείστας τῆς Ἑλλάδος πόλεις.

Κατὰ τὸν Στράβωνα ἡ ὅλη περίμετρος τῶν τειχῶν τῆς Κορίνθου, ἔντος τῶν ὑποίων ἐμπεριείχετο καὶ ἡ Ἀκροκόρινθος, ἦτον ἑβδομήκοντα καὶ πέντε σταδίων· λείψανα δὲ τῶν ἐρειπίων αὐτῶν ἐσώζοντο μέχρι τῶν ἡμερῶν του.

Λέγει καὶ ὁ Κικέρων, ὅτι ἡ Κόρινθος εἶναι μία τῶν τριῶν ἐλληνίδων πόλεων, ἀς οἱ Ῥωμαῖοι ἰκανὰς ἐνόμιζον νὰ βασιλεύσῃ τὸ βέρος μεγάλης αὐτοκρατορίας, μητροπόλεις αὐτῶν γινόμεναι.

Εἰς τὴν Κόρινθον ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἐν καὶ ἤμισυ ἔτος διατρίψας, ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον, καὶ ἐκκλησίαν χριστιανικὴν συνέστησε, καὶ μετὰ τὴν ἐκείθεν ἀποδημίαν αὐτοῦ ἔγραψε τὰς δύο μέχρι τοῦδε σωζομένας πρὸς Κορινθίους ἐπιστολάς.

Ἡ Κόρινθος μετέσχεν ἀπάντων τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα διαπολεμηθέντων πολέμων. Ἐν 1459 Π. Χ. Λεωκράτης ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων ἐνίκησε μάχῃ τοὺς Κορινθίους· μετὰ δὲ εἰκοσιν ἔτη ὁ κορινθιακὸς πόλεμος ὑπῆρξε πρόδρομος τοῦ πελοποννησιακοῦ, κατὰ δὲ τὸ 243, ὁ Ἄρατος, στρατηγὸς τῆς Ἀρχαϊκῆς συμμαχίας, εἶλεν ἐξ ἐφ' ἑαυτοῦ τὴν Ἀκροκόρινθον ἐξελάσας τὴν φρουρὰν Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ βασιλέως τῶν Μακεδόνων. Δημήτριος δὲ ὁ Φαληρεὺς εἰκάζων τὴν Πελοπόννησον μετὰ βοῦν, καὶ κέρατα αὐτῆς λέγων τὴν ἄκρην τῆς Ἰθάκης καὶ τὴν Ἀκροκόρινθον, εἶπεν εἰς Φίλιππον τὸν Δημητρίου, βασιλέα τῆς Μακεδονίας, τὸ γνωστὸν ἐκείνο λόγιον, ὅτι κρατῶν ἀμφοτέρων τῶν κεράτων, τὸν βοῦν ἔει πειθήνιον ἔξει· διὸ καὶ ὅσοι τῆς Πελοποννήσου ἐπεθύμησαν περὶ πλείστου ἐποιεῦντο τὴν κατοχὴν τῆς Ἀκροκόρινθου· καὶ ὁ Φίλιππος αὐτὸς, τειχίσας αὐτὴν τε καὶ τὴν Κόρινθον, ἐρύλαττεν ὡς κλεῖν τῆς Πελοποννήσου, ἀλλ' ἡ φρουρὰ πολιορκηθεῖσα ὑπὸ Φλαμινίου τοῦ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοῦ, καὶ τῶν Ἀχαιῶν προσδοθησάντων, ἐξήλαθη, οἱ δὲ Κορίνθιοι τοῦ ζυγοῦ τῶν Μακεδόνων ἐλευθερωθέντες μετέσχον τῆς ἀρχαϊκῆς συμμαχίας ὡς καὶ ἐπὶ Ἀράτου, ὅτε καὶ αὐτός, καθὰ πρὸ μικροῦ εἴρηται, ἐξέβαλε τὴν φρουρὰν τοῦ Ἀντιγόνου.

Ἡ πόλις αὕτη ἐκοινώνησεν οὐχ ἥττον καὶ τῶν συμφορῶν τῆς Ἑλλάδος· κλίνας τὴν ἀρχὴν εἰς τὸν μακεδονικὸν ζυγὸν ἐπὶ Φιλίππου, Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου καὶ τῶν αὐτοῦ διαδόχων, κατεστράφη τέλος τὸ 146 π. Χ. ἔτος ὑπὸ Λουκίου Μαμμίου τοῦ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοῦ, ὅστις μάχῃ νικήσας ἐν τῷ ἰσθμῷ τοὺς Ἀχαιοὺς, παρέδωσε τὴν πόλιν εἰς τὰς φλόγας, καὶ τὰ τείχη περιεῖλεν ἀπασῶν τῶν ἐλληνίδων πόλεων, ὅσοι μετέσχον τοῦ πολέμου, καὶ τὴν Ἑλλάδα Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν ἐκήρυξε. Ἀκαταλόγιστα εἰσι τὰ πλοῦτη, τὰ ὅποια ἀπωλέσθησαν προκινάλωμα τοῦ πυρὸς γενόμενα· τὸ μέταλλον ἔβρευσεν παραμυθὸν εἰς τὰς ἀγυῖας τῆς πόλεως ἀπὸ τῶν ἐμπρησθέντων οἰκῶν, ὅπερ ὕστερον κορινθιακὸς χαλκὸς καλούμενος ἐλογίζετο πολλοῦ ἕξιον.

Μετὰ τὴν καταστροφὴν ταύτην ἡ Κόρινθος, πολλὸν χρόνον ἐρήμη μείνασα, ἀνοικήθη ὑπὸ Ἰουλίου Καίσαρος πολλοὺς ἐποίκους ἐκ τῶν ἀπελευθερῶν πέμψαντος, ὠφελουμένη δὲ ἀπὸ τῆν ἐμπορικῆν θέσιν τῆς δὲν ἐσώζοντο νὰ ἀναλάβῃ μέρος τοῦ ἀρχαίου αὐτῆς ἀξιώματος, ὥστε ἐπὶ Αὐγούστου Καίσαρος κατέστη πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐπὶ Στράβωνος καὶ Πνυσανίου ἦτο μία τῶν ἀξιολογοτέρων αὐτῆς πόλεων, κεκοσμημένη μετὰ περικαλλεῖς νηοὺς καὶ μετὰ θεάτρων καὶ μετὰ πολλὰ ἄλλα δημόσια πολυτελῆ ἰδρύματα. Ἐπὶ δὲ τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, ὡς καὶ ἐπὶ Ἑνετῶν, ὑπῆρξε πάντοτε μία τῶν

ἐκκλησιαστικῶν μητροπόλεων τῆς Πελοποννήσου εἰς τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑποκαυμένη.

Ἡ Κόρινθος, κειμένη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῶν δορυκρητόρων ἀπάντων, διηρπάγη μὲν ἐν 264 μ. Χ. ὑπὸ τῶν Ἡρούλων, οἵτινες ἐπόρθησαν τὸ Ἄργος καὶ τὴν Σπάρτην· ὑπέκυψε δὲ τὸ 395 εἰς τὴν λυσσώδη ὁμότητα τῶν ὀρδῶν τοῦ Ἀλλαρίχου· ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ Σηλίγωνος στρατηγοῦ τῆς αὐτοκρατορίας κατεβλήθη οὐδὲν ἥττον, ἢ ὑπὸ τῶν βαρβάρων, ἀπὸ τῆς δυναστείας τῶν ὁποίων τὴν ἀπήλλαξε. Ἐκπεθαιμένη εἰς τὰς ἐπιδρομὰς τῶν ὁποίων τὴν ἀπήλλαξε. Ἐκπεθαιμένη εἰς τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Σκυθοσλάβων ἠλευθερώθη ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ αὐτῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 13ου αἰῶνος εἰς τὴν δεσποτείαν τῶν Φράγκων μεταβάσαι· ἡ μεταβολὴ αὕτη ἔλαβε χώραν ἐν 1203 ὅτε ὁ αὐθέντης Δε-Σιαμπλίτ (De Champlite) πολιορκήσας αὐτὴν διοικουμένην ὑπὸ Λέοντος Σγοῦρου τοῦ ἐκ Ναυπλίας, συζύγου Εὐδοξίας θυγατρὸς τοῦ αὐτοκράτορος καὶ γῆρας τοῦ περιβοήτου Μορτζίου καὶ κυριεύσας τὴν κάτω πόλιν περιεχαρκαώθη εἰς αὐτὴν ὡς εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ἵνα ἐκπολιορκήσῃ διὰ τοῦ λιμένος τὴν ἀκρόπολιν, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ διὰ τῆς βίας τῶν ὀπλῶν.

Ἰσχυρότερη ἢ πόλις αὕτη ἔπασεν εἰς τὴν δεσποτείαν τῶν Ἐνετῶν, ἐν δὲ 1450 ἐξέλω ὑπὸ Μωάμετ τοῦ Β', αὐτοκράτορος τῶν τούρκων κατὰ τὸ 1614 ἐλαφυραγωγῆθη ὑπὸ τοῦ Βαγγέρα, ἄρχοντος τοῦ τάγματος τῶν Μελιταίων· καὶ κατὰ τὸ 1667 ἐκυριεύθη αὐτὴ ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν μετὰ τὴν περὰ τὰς Πάτρας κατὰ τῶν ὀθωμανῶν νίκην. Ὁ Σερρακέρης ἠττηθεὶς ἐσώθη φεύγων μετὰ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ στρατοῦ του εἰς Κόρινθον· ἀλλὰ διωκόμενος ὑπὸ μὲν τοῦ Μορτζίου ἄρχοντος τὸν διὰ 14 Λιβινύδων, ἀπὸ Ναυπάκτου προσληφθεῖσων, ἐνισχυθέντα Ἐνετικῶν στόλων, ὑπὸ δὲ τοῦ Κόμητος Καινιγσμάρ κατὰ τὴν προχωροῦντος, καὶ συνορῶν τὰς ἐκαστοῦ δυνάμεις ἀνεπαρκεῖς πρὸς ὑπεράσπισιν, εἰς τοιοῦτον περικλήθη ἀπονοίας, ὥστε πῦρ ἐμβάλλων εἰς τὰς ἀποθήκας καὶ εἰς τὰ πρῶτα τῆς πόλεως μέρη, ἔφυγε πρὸς τὰ ὄρη τῆς Βοιωτίας, ἐγκαταλιπὼν τὴν Κόρινθον μετὰ πάντες τῆς Πελοποννήσου, οἱ δὲ Ἐνετοὶ σθέσαντες τὸ πῦρ τάχιστα, ἐγένετο κύριοι τῆς πόλεως καὶ τῆς ἀκροπόλεως. Τὴν 13 Ἰουλίου 1715 ὁ μέγας Βεζύρης Νουμάς Κιουπρουλῆς εἰσβαλὼν ἀπὸ τῆς στερεᾶς καὶ στρατοπεδεύσας ἔμπροσθεν τῆς Κορίνθου παρεστῆσθαι αὐτὴν ἐπὶ συνθήκῃ μετὰ ὃ ἡμέρας.

Ἢ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων πολιορκία τῆς Ἀκροκορίνθου ἐγένετο κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ 1824. Ἄρχων αὐτῆς ὡς καὶ ἀπάσης τῆς Κορίνθου ἦν ὁ Κικιμήλης πρῶτος τῶν ἐν Πελοποννήσῳ εὐπατριδῶν ὀθωμανῶν, ἀνὴρ νουνεχέστατος καὶ βαθύπλουτος. Οὗτος ἐγκλεισθεὶς εἰς Τρίπολιν, ἐνθα τυχαίως εὗρέθη κατ' ἀρχὰς τῆς πολιορκίας τῆς ὀχυρᾶς

ταύτης πόλεως, καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν αὐτῆς αἰχμάλωτος γενόμενος, ὑπέσχετο εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι ἅμα αὐτὸς προστάξῃ, αἱ πόλεις τῆς Ἀκροκορίνθου ἀναπετασθήσονται εἰς αὐτοὺς παραχρῆμα. Ἐπὶ τῇ ὑπόσχεσει ταύτῃ ἀπήχθη ἐν ἀνέσει εἰς Κόρινθον, ἀλλ' ἐκεῖ εὗρε τὰ πράγματα ὅλως μεταβεβλημένα· οἱ Ἄλβανοι, τοὺς ὁποίους ὁ Κεχαγιάμπεης διαβαίνων ἀρῆκε πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς φρουρᾶς εἰς Ἀκροκορίνθον, κατισχύοντες τῶν ἐντοπίων ὀθωμανῶν, ἀπεκρίθησαν εἰς τὰς προσκλήσεις τοῦ Κικιμήλης διὰ πυροβολισμῶν τηλεβόλων. Ἐν τοσοῦτω στενότερον πολιορκηθέντες ἠναγκάσθησαν διὰ τὴν ἔλλειψιν τροφῶν νὰ παραδώσωσι τὸ φρούριον περὶ ἀρχὰς Φεβρουαρίου τοῦ 1822 ἔτους. Ἄπαντες δὲ οὗτοι καὶ πλείστοι τῶν ἄλλων ὀθωμανῶν ἐπιβιχασθέντες εἰς δύο Ἑλληνικὰ πλοῖα ἐστέλλοντο εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀλλὰ τρικυμίας ἐνακηψάσης ἐβυθίσθησαν αὐτανδρα.

Μετὰ πέντε μῆνας, ἅμα ἐπιφανέντος τοῦ Δράμαλη πασᾶ εἰς τὸν Ἰσθμὸν, καὶ στρατοπεδεύσαντος ἔμπροσθεν τῆς Ἀκροκορίνθου, ὁ περὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διωρισμένος φρούραρχος, Ἀχιλλεὺς κελούμενος, αἰσχυρᾶ δειλίχ συσχεθεὶς ἀναξίως τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς πατρὶδος, ἔφυγε τὴν νύκτα τῆς 7 Ἰουλίου ἐγκαταλιπὼν ἀμνηστὴ τὸ προπύργιον τοῦτο τῆς Πελοποννήσου εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ὀθωμανῶν. Ἰσχυρότερος ὅμως ὑπὸ τοῦ αἰσχυροῦ καὶ τῶν τύψεων τοῦ συνειδότητος βασανιζόμενος, ἐγένετο αὐτόχειρ· μετὰ δὲ τὸν ἀφανισμόν τοῦ Δράμαλη ἡ Ἀκροκορίνθος πολιορκηθεῖσα αὐτὴς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἔπεσε τελευταίον διὰ συνθήκης εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τὴν 19 Ὀκτωβρίου τοῦ 1823 ἔτους.

8. Περὶ Πατρῶν.

Κατὰ τὸν Πανσανίαν πρῶτος εἰς τὴν χώραν ταύτην ὄκησεν ὁ Εὐμηλιος αὐτόχθων βασιλεὺς ὑπηκόων ὀλίγων, ἀφικθέντος δὲ ἐκεῖ τοῦ Τριποτόλεμου ἐδιδάχθη ὑπ' αὐτοῦ τὴν σποράν τῶν σιτηρῶν καὶ τὴν συνοικισμὸν πόλεως, ἣν ὀνόμασεν Ἀρόνη ὡς ὑπὸ ἀροτῶν ἦγον τρωφῶν οἰκουμένην· ὕστερον δὲ ὅτε οἱ Ἀχαιοὶ ἐξελαθέντες ἀπὸ Κορίνθου καὶ Σπάρτης ὑπὸ τῶν Δωριέων κατέλαβον τὰς δώδεκα τῶν Ἰώνων πόλεις, ὧν μία ἦν καὶ ἡ Ἀρόνη· Πατρεὺς δὲ ὁ Χρυσένης τοῦ Ἀγῆνωρος, ἄγων τοὺς ἀπὸ Σπάρτης ἐκβληθέντας Ἀχαιοὺς, κατέσχε τὴν Ἀρόνη, καὶ τειχίσας αὐτὴν, μετωνόμασεν ἀπὸ τοῦ ἐκαστοῦ ὀνόματος Πάτρας.

Αἱ Πάτραι ὡς καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαῖαι πόλεις διήγαγον ἐπὶ μακρῶν χρόνων ἐν βαθυτάτῃ εἰρήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ· ὑπερήφανοι οἱ Ἀχαιοὶ διὰ τὴν κατὰ τῆς Τροίας ἐκστοατείαν τῶν προγόνων των, καὶ ἀντιζηλίαν τινὰ ἐνδομούχως πρὸς τοὺς Δωριεῖς ὑποτρέφοντες, δὲν

ἑσπεργον νὰ ταχθῶσιν ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῶν Λακεδαιμονίων, διὸ δὴ καὶ οὐτὲ τῶν μηδικῶν, οὐτὲ τῶν ἄλλων κατὰ τὴν Ἑλλάδα πολεμηθέντων πολέμων μετέσχον. Εἰς μόνον τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ κατὰ Φιλίππου μάχην, ὄρῳντες τὴν αὐτονομίαν ἀπᾶν τῆς Ἑλλάδος ἀπειλουμένην καὶ κινδυνεύουσαν, ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἐνεργητικὸν μέρος, ἰκανὴν δύναμιν πρὸς ἐπικουρίαν τῶν ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων πέμψαντες.

Μετὰ δὲ χρόνον πολλὸν οἱ Πατρεῖς μόνον Ἀχαιῶν συμμαχήσαντες μετὰ τῶν Αἰτωλῶν, διέδωκαν εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ἵνα βοηθήσῃσιν αὐτοὺς εἰς τὸν πρὸς Γαλάτας πόλεμον, ἀλλ' ἠττηθέντες κατὰ κράτος εἰς πολλὰς μάχας ὑπέστησαν τοσαύτην ζημίαν, ὥστε διὰ τὴν λειψυδρίαν ἅμα καὶ τὴν πενίαν ἐκλιπόντες οἱ πολλοὶ τὰς Πάτρας διασκεδάσθησαν εἰς τὰς γειτονικὰς πόλεις Μεσσήτην καὶ Ἄνθειαν καὶ Ἀρβάν καὶ Ἀργυρᾶν καὶ Βολίην.

Ἐκτοτε αἱ Πάτραι, αἰεὶ πρὸς παρακμὴν κλίνουσαι, ἤθελον τελῶς ἐρημωθῆ, εἰ μὴ ἔπεινε εἰς αὐτὴν ὁ Αὐγουστος ἀρωγὴν χειρᾶ' αὐτοῦ, εἴτε διὰ τὴν ἐμπορικὴν αὐτῆς θέσιν, εἴτε σκοπῶν νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ναύσταθμον τοῦ στόλου του, ἐπανήγαγεν αὐθις τοὺς ἄνδρας ἐκ τῶν ἄλλων πολισμάτων εἰς Πάτρας, συνήκισεν ἐν αὐταῖς καὶ τοὺς Ρυπαζίους κατεδαφίσας τὰς Ῥίπας, καὶ μόνους Ἀχαιῶν τοὺς Πατρεῖς ἐλευθέρους ἀφῆκε, δοὺς αὐτοῖς τὰ δικαιώματα τοῦ ρωμαίου πολίτου.

Ἡ προστασία τοῦ Αὐγουστού προήγαγε τὰς Πάτρας ἐν βραγεί διαστήματι χρόνου εἰς τὴν τάξιν τῶν πρώτων τῆς Πελοποννήσου πόλεων· τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία ἤμαζεν ἐν αὐτῇ διαφερόντως, καὶ ἡ πόλις, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Στράβωνος καὶ τοῦ Παυσανίου, ἐκοσμεῖτο ὑπὸ πολλῶν ναῶν καὶ στοῶν καὶ ἄλλων καὶ θεάτρων καὶ ὠδείου κατὰ τὴν λαμπρότητα καὶ πολιτέλειαν πρὸς μόνον τὸ ἐν Ἀθήναις Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ τὰ πρωτεῖα παραχωροῦντος. Τὰ προπύλαια ἐκαλλύνοντο διὰ τῶν ἀνδριάντων τῶν ἀχαιῶν Ἡρώων, παρὰ δὲ τὴν πύλιν ἴδρυντο τὰ ἀγάλματα τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ Ἄρεως ἐξ ὀρειχάλκου πεποιημένα· τὸ κλέος τῶν αὐτῶν αἱ Πάτραι ἐτήρησαν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας καὶ ἐπὶ τῶν βυζαντινῶν αυτοκρατόρων.

Ὁ Παυσανίας ἀναφέρει πρὸς τούτους, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν γυναικῶν ἦν διπλάσιος τοῦ τῶν ἀνδρῶν εἰς τὰς Πάτρας, ἔξω δὲ αἱ πόλεις αὐτῶν ἀπὸ χειροτεχνίας, κεκρυφάλους καὶ ἐσθῆτας κατασκευάζουσαι ἀπὸ τῆς βύσσου τῆς ἐν τῇ Ἠλίδι φουομένης, ἦν δ' αὕτη οὐδὲν ἄλλο, ἢ τὸ γιν κάλυμνον βαμβάκιον, ὅπερ ἔριον τὸ ἀπὸ ξύλων ἐν μόνῃ τῇ Ἠλείᾳ φυόμενον ὑπὸ Ἡροδότου ὀνομάζεται.

Ὁ αὐτὸς γεωγράφος μέμνηται καὶ ποταμοῦ Χαράδρου οὐ μακρὰν τῶν Πατρῶν κατὰ τὴν πρὸς τὸ Αἴγιον ὁδὸν βέροντος, ἐκ τοῦ ὁποῖου τὰ βοσκήματα, ἐν ὄρῃ ἕαρος πίνοντα, ἔτικτον ἄρβεννα, διὸ καὶ οἱ ποιμένες κατὰ τὴν ὄραν ταύτην τοῦ ἐνικυτοῦ ἀπεσβούν αὐτὰ εἰς ἄλλας χώρας.

Μετὰ δὲ τὸν Χαράδρον καὶ ἔτερον ἀναφέρει ποταμὸν ὀνόματι Σέλεμον, οὗτινος τὸ ὕδωρ κατὰ τὴν δόξαν τῶν ἐγχωρίων εἶχεν ἐξαισίαν τινὰ δύναμιν, ἐπιστεύετο δηλονότι ὡς ἰαματικὸν τοῦ ἔρωτος, λήθην αὐτοῦ ἐμποιοῦν εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ λουζόμενους ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας. Εἰ δὲ μέτεστιν ἀληθείας τῷ λόγῳ, ἐπιφέρει ὁ ἀγαθὸς Παυσανίας, τιμιώτερον χρημάτων πολλῶν ἐστὶν ἀνθρώποις, τὸ ὕδωρ τοῦ Σελέμου.

Εἰς τὰς Πάτρας ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας ἐδίδαξε τὴν κατὰ Χριστὸν πίστιν, καὶ ὑπέστη τὸ διὰ σταυροῦ μαρτύριον.

Ἐν 1205 κατὰ μῆνα Μάιον αἱ Πάτραι ἠλώθησαν ὑπὸ τοῦ Γκιλλώμου Σχαμπλίτου καὶ ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τὸν τίτλον τοῦ Δουκάτου. Εἰς δὲ τῶν διαδόχων αὐτοῦ, αἰσθανόμενος, ὅτι δὲν ἔχει ἰκανὰς δυνάμεις νὰ τὰς διαφυλάξῃ, ἐπώλησεν αὐτὰς τὸ 1408 εἰς τοὺς Ἑνετοὺς, οἵτινες ἐξέπεσαν αὐτῶν ὑπὸ τῶν τούρκων τὸ 1463.

Ὁ περιβόητος Ἀνδρέας Δορίας πολιτοκρήσας τὰς Πάτρας ἐν 1533 ἐγένετο κύριος αὐτῶν ἄνευ πολλῆς ἀντιστάσεως, τῶν ὀχυρωμάτων ἐν οἰκτρῷ καταστάσει διακειμένων, μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐξησφάλισε τὴν κατάκτησιν ταύτην παραστειάμενος κατὰ ὁμολογίαν καὶ τὴν ἀκόπολιν, ἧτις ἔλλοτε (1450) ἀντέσχε καθ' ὀλοκλήρου στρατοῦ τοῦ αυτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου· ἐν δὲ τῷ 1543 οἱ τούρκοι ἐπανελθόντες μετὰ στρατοῦ πολυαριθμοῦ ἀπῆλθον αὐτῆς τοῦ Ἑνετοῦς· οὗτοι δὲ μετὰ τινα χρόνον ἀνέλαβον μὲν αὐτὴν, ἀλλὰ καὶ αὐθις τὴν ἀπώλεσαν.

Κατὰ τὸ 1687 ὁ στρατηγὸς Μοροζίνης ἡγούμενος τοῦ ἐνετικοῦ στρατοῦ ἀρχομένου ὑπὸ τοῦ κόμητος Καινησμάργ, τοῦ στρατηγοῦ πρίγκιπος τοῦ Βρυνσθίκ καὶ τοῦ ἀντιστρατήγου Λαβίλα ἐστρατοπέδευσε τὴν 21 Ἰουλίου ἀπέναντι τῶν Πατρῶν τὴν δὲ 24 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, μάχης συγκροτηθείσης μετὰ τῶν Ἑνετῶν καὶ τῶν τούρκων, οὗτοι ἠττηθέντες κατὰ κράτος ἔφυγον, ἀφέντες δισχιλίους νεκροὺς εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, ἢ δὲ φρουρᾶ τῶν Πατρῶν τὴν φυγὴν ταύτην βλέπουσα ἐγκατέλιπε τὴν πόλιν, ὡς καὶ ἅπαν τὸ ὕλικόν καὶ τὰ πάντος εἶδους ἐφόδια, καὶ ἦσαν μὲν ἐστρατοπεδευμένοι εἰς Ἀντίρριον καὶ Ρίον ὁ Μεχμέτ πασῆς μετὰ ἐξακισχιλίων, καὶ ὁ Γκιφιλδερὲμ Ἀχμέτ μετὰ δισχιλίων ἀνδρῶν, ἀλλ' ἀμφότεροι ὑπὸ φόβου καταληφθέντες, ἐτραπήσαν ἐπίσης εἰς φυγὴν, καὶ τὰς φρουρὰς τῶν εἰρη-

μένων φρουρίων συνεπαγόμενοι· τὸ δὲ παραδοξότατον ἡ Ναύπακτος, φρούριον ὀχυρώτατον, παρεδόθη ἀμέσως ἀμαχητί.

Κατὰ τὸ 1715 αἱ Πάτραι ἔπεσαν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν τούρκων· τὸ δὲ 1770 τῇ προτροπῇ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Παρθενίου μετασχῶσαι τοῦ τότε ἐγεθέντος ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῶν Ἑλλήνων, ὑπέστησαν καὶ αὐταὶ τὰς κακώσεις τῶν ἀλβανῶν, οἵτινες παρ' ὀλίγον ἐρήμωσαν τελείως ἅπασαν τὴν Πελοπόννησον.

Εἰς Πάτρας ἐγένετο ἡ πρώτη ἐναρξίς τοῦ καθ' ἡμᾶς ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος· ἐν αὐταῖς ἡ σημαία τῆς ἐλευθερίας ἀνεπετάθη τὴν 25 Μαρτίου τοῦ 1821, ἡμέραν ἀξιωμαθήμενον, καθ' ἣν ὁ Α. Λόντος, ὁ Ζαΐμης καὶ ὁ μητροπολίτης Γερμανὸς εἰσελθόντες δημοτελῶς μετὰ τρισχιλίων ὀπλιτῶν ἐπολιορκήσαν τὴν ἀκρόπολιν, ἐν ἣ ὁ ὄψοι μανθὶ προαισθημένοι τὸν κίνδυνον εἶχον πρὸ ἡμερῶν ζητήσαι ἄσυλον· ἡ πολιορκία κατέστη πάραυτα στενοτάτη, καὶ ταχεῖα ἠλπίζετο ἡ ἐκπόρθησις, ἀλλ' ὁ Ἰσοφ πασᾶς Σέρδεζλῆς ὀμηθεὶς ἐκ Μεσολογγίου, καὶ διὰ Ρίου διαβὰς τὴν 3 Ἀπριλίου εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐματαιώσε τὰς χρηστὰς ταύτας ἐλπίδας, διότι ἀπειροπόλεμοι ἔτι ὄντες οἱ Ἕλληνες, ἅμα ἴδον αὐτὸν προσεγγίζοντα ἐγκαταλιπόντες τὰς ὁδοὺς τῶν ἐφυγον ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. Τὴν 11 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἀφίχθη ὁ Κεχαγιᾶς τοῦ Χουρσῆτου Μουσταφᾶμπέης ἄγων 3500 λογάδων ἀλβανῶν ἐπικουρίαν, εὐρῶν δὲ τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον διαλελυμένον διευθύνθη εἰς Κόρινθον, καὶ ἐκεῖθεν κατὰ εἰς Ἀργεὶς εἰσῆλθεν εἰς Τρίπολιν. Τὴν 12 Μαΐου οἱ Ἕλληνες καταλαβόντες αὐτὴν τὰ περὶ τῶν Πατρῶν ἐρυμνὰ χωρία, ἐσύστησαν εἰδος τι πολιορκίας, ἡ πόλις πλὴν καὶ ὁ λιμὴν ἔμμενον εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν τούρκων, καὶ ὁ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ὀθωμανικὸς στόλος καταπλεύσας εἰσεκόμισε δαψιλῆ τὰ ἐπιτήδεια· εἰσῆλθον δὲ καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ Ἀλά, καὶ οἱ τὴν Ἠλείαν οἰκοῦντες ὀθωμανοὶ, καὶ ἐξ ὅλων τούτων οἱ ἐν Πάτραις ἐπιβρωσθέντες ἐπεχείρησαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων δύο ἐξόδους, καὶ ὑπέστρεψαν μὲν ἠττημένοι οὐδὲν κατορθώσαντες, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἕλληνες προσκαθεζόμενοι καὶ χρονοτριβῶντες ἄνευ ἐλπίδος ταχέως ἐκβάσεως ἤρξαντο βαρυνόμενοι, ἤδη δὲ διεθρυλλεῖτο καὶ ἡ πτόσας τῆς Τριπόλεως προσεγγίζουσα. Ἐκλυόμενοι ὕθεν καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν λαφύρων ἀνεχώρησαν οἱ πλείστοι διευθυνθέντες εἰς Τρίπολιν, ἵνα καὶ αὐτοὶ μεθέξωσι τῆς λαφυραγωγίας. Περὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ ἐπομένου ἔτους ὁ Θ. Κολοκοτρώνης διορισθεὶς ὑπὸ τῆς α. ἐν Ἐπιδαύρῳ ἐθνικῆς συνελεύσεως, καὶ δύναιμι ἰκανὴν συναγωγῶν ἐπανάλαβε τὴν πολιορκίαν μετὰ πλείστης δραστηριότητος· καὶ οἱ τούρκοι ἀποπειραθέντες αὐθις ἐξοδον πανστρατιᾶ καὶ ἀποκρουσθέντες μετὰ πολλῆς ἐκυτῶν ζημίας, κατεκλείσθησαν καὶ τὰ πάντα ἐχώ-

ρουν κατ' εὐχὴν· ἀλλ' ἡ κατ' ἀτυλίαν τῆς Ἑλλάδος εἰσδύσασι μεταξὺ πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν διχόνοια παρέλυσε τὰς δυνάμεις τοῦ περὶ τὸν μῆνα Ἰούνιον ἔκτοτε οἱ ὀθωμανοὶ ἔμειναν ἀνενόγητοι κύριοι τῆς πόλεως, τοῦ λιμένος καὶ τῶν περὶ τὴν κομῶν μέχρι τῆς εἰς Πελοπόννησον εἰσβολῆς τῶν Λιγυπτίων.

Κατὰ τὸ 1828 ὁ στρατηγὸς τῶν γάλλων Σνεδέρος, μίαις ἡγούμενος ταξιαρχίας, προσταθῆναι νὰ λάβῃ ἀπὸ τοῦ ὀθωμανοῦ τὰς Πάτρας καὶ τὸ Ρίον ἀφίχθη ἐκεῖ διὰ ξηρᾶς τὴν 4 Ὀκτωβρίου καὶ πάραυτα ἔλαβε συνέντευξιν μετὰ τοῦ Χαντζῆ Ἀβδοῦλ πασᾶ διοικητοῦ τῶν φρουρίων τούτων· μετὰ πολλῆς εἰς οὐδὲν ἀποληγοῦσας συνδιαλέξεις, ὁδοθεῖσις προθεσίαις 24 ὥρῶν, καὶ μάτην παρελθούσης, παρέταξε τὰ τρία ὑπ' αὐτὸν συντάγματα εἰς τρεῖς φάλαγγας, καὶ τοῦ πυροβολικοῦ ἐν μέσῳ αὐτῶν διὰ χειρῶν συρμένου, ἐπορεύθη εὐθὺς κατὰ τοῦ φρουρίου· φθὰς δὲ εἰς ἀπόστασιν βολῆς τηλεβόλου κιαπτύξας τὰς φάλαγγας περιεκύκλωσε τὸ φρούριον πανταχόθεν· τὸ πολμηρὸν τοῦτο κίνημα παράγαγε τὸ ἐφετὸν ἀποτέλεσμα, τὸ φρούριον παρεδόθη εἰς τοὺς Γάλλους διὰ συνθήκης, καὶ ὑπ' αὐτῶν ἐνεχειρίσθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβερνήσιν.

9. Περὶ Καλαμάτας.

Ἐκ συγγράμματος Γαλλικοῦ.

Ἡ Καλαμάτα, μετὰ τὴν χριστιανικὴν ἐποχὴν ἠκολούθησεν αἰεὶ τὴν εὐχὴν τῆς Κορώνης. Κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα καταριθμουμένη μετὰ τῶν φρουρίων τῆς Πελοποννήσου ἔπεσε καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν φράγκων, οἵτινες μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κορώνης ἐστράτευσαν τὴν ἐπιούσαν, τοῦ Σιαμπενοᾶ (Champenois) ἡγούμενου, ἐπὶ τὴν Καλαμάταν ὀλίγους ἔχουσαν τότε τοὺς δίκουνας καὶ μᾶλλον πρὸς μοναστήριον παρεμφέρουσαν. Οἱ νικηταὶ παρεχώρησαν εἰς τὴν Καλαμάταν τὰ αὐτὰ πλεονηκτῆματα, ὅσα καὶ εἰς τὰς ἄλλας πόλεις· κατὰ δὲ τὴν διανομὴν τῶν τοπαρχιῶν (des siefs), εἰς αὐτὴν κατόπιν ἡ Πελοπόννησος ἐμερίσθη, ἡ Καλαμάτα ἔλαχεν εἰς τὸν στρατάρχην Γαλλῶμον Βιλλαρδουῖνον. (De ville-Hardouin). Ὁ διάδοχος αὐτοῦ Γαλλῶμος ὁ II ἠγάπη αὐτὴν διαφερόντως καὶ ὡς πόλιν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, καὶ ὡς φέρων τὸ ἐπίθετον Καλαματῆς, ἐρ' ὅτι λίαν ἐνησμενίζετο· διέταξε δὲ νὰ ἐνταφιασθῇ μετὰ θανάτου ἐνταῦθα, καὶ ὁ τάφος αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἐντὸς τοῦ πρωτίστου ναοῦ τῆς πόλεως. Ἡ Καλαμάτα μεταβᾶσα εἰς τὴν δεσποτείαν τῶν Ἐνετῶν, οἵτινες πύλησαν τὰ ὀχυρώματα, ἔπεσε πάραυτα εἰς χεῖρας τοῦ Βαϊλζήτου, ἀρ' οὗ ἄρχεται ἡ ἐν Εὐρώπῃ δεσποτεία τῶν Ὄσμανλίδων. Ὁ Κρο-

νέλλης διηγείται, ὅτι κατὰ τὸ 1639 ἔτος ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ πολυάριθμος φρουρὰ Ὀθωμανῶν, ἵνα ἐμποδίσῃ ἐξακισχιλίους Μανιάτας τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος, σκοποῦντας ν' ἀποτινάξωσι τὸν ζυγὸν τῶν ἀπίστων, καὶ νὰ προσφέρωσι τὴν ὑπηρεσίαν των εἰς τὸν ἀρχιπράτηγον Μοροζίνην. Οὗτος, τῆς εὐκαιρίας αὐτῆς δραξάμενος, παρέσχεν εἰς τοὺς λαοὺς τούτους τὴν εὐκολίαν νὰ ἐνωθῶσι μετὰ τῆς ἀριστοκρατείας τῶν Ἑνετῶν ὁ δὲ ἱππότης Δεγγερνοβίλ προσετάχθη μετὰ ἀξιολόγου στρατοῦ νὰ κυριεύτῃ τὸ φρούριον. Ἀπαντᾷται εἰς τὰ ὑπομνήματα τοῦ Δανυῶ ὑπὸ χρονολογίᾳ τοῦ 1685 ὅτι ὁ πρέσβυς τῆς ἀριστοκρατείας ἀνήγγειλεν εἰς τὸν βασιλέα τὴν τε ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν ἄλωσιν τῆς ἐν Πελοποννήσῳ Καλαμάτας, καὶ τὴν τελείαν φθορὰν τῶν πρὸς βοήθειαν τοῦ φρουρίου ἐρχομένων μουσουλμάνων.

Ἡ Καλαμάτα μετασχούσα τοῦ κατὰ τὸ 1770 ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῶν Ἑλλήνων ἐτιμωρήθη ἀπινέστατα, ἀλλ' ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, καὶ ἐδόθη ἀπὸ τῶν Καλαβριτῶν τὴν 23 Μαρτίου 1821 τὸ σημεῖον τῆς ἐθνικῆς πελιγενεσίας, ὁ Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, καταβάς παράταξιν εἰς τὴν Καλαμάταν, καὶ Μεσσηνίαν ὀργάνισας Γερουσίαν, ἧς ἀπεδείχθη πρόεδρος, ἀπεύθυνεν ἐντεύθεν εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς αὐλὰς τὴν πρώτην περὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως διακείμενισιν.

Δὲν θεωροῦμεν ἄκαιρον νὰ παρατεθῇ ἐνταῦθα ὁλοσχερῶς τὸ ἱστορικὸν τοῦτο ἔγγραφο, ὡς πρώτη φωνὴ τῆς ἐλευθερίας μετὰ πεντηκονταετίαν ἀπὸ τῶν στέργων τὴν Πελοποννήσου ἀντιχῆσασα εἰς τὰς χριστιανικὰς χώρας τῆς Εὐρώπης· εἶναι δὲ μετὰφρασις ἐκ τῆς γαλλικῆς μὴ εὐρεθέντος τοῦ ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου.

« Πρὸ ἐνὸς ἡδὴ αἰῶνος ἀφόρπτος ζυγὸς τῆς ὀθωμανικῆς τυραννίας πιέζει σκληρῶς τὸν τράχηλον τῶν δυστυχῶν Ἑλλήνων, καὶ εἰς τοιοῦτον προέβη ὀμόθυτος, ὥστε δὲν ἀφῆκεν εἰς τυραννομένους ἀναισθησίαν τινὰ ζώῃς, ἵνα στεναζῶσι διὰ τὰς συμφορὰς των. Ἐν τοιαύτῃ τῶν πραγμάτων καταστάσει, ἐστραχημένοι ἀπάντων τῶν φυσικῶν δικαίων μας, ἀπεφασίσσαμεν ἠμοθυμαδὸν νὰ ἄρωμεν τὰ ὄπλα κατὰ τῶν τυράννων μας. Πᾶσα ἐσωτερικὴ εἰς καὶ διχνοῖα ἐρρίφθη εἰς τὴν λήθην ὡς προῖον τῆς τυραννίας, καὶ ἤδη ἀναπνεύομεν ἅπαντες τὸν τῆς ἐλευθερίας ἀέρα· αἱ χεῖρες ἡμῶν συντρίψασκε τὰς ἀλύσις των καταφέρονται ἤδη στιβαρὰ κατὰ τῶν βαρβάρων, οὐκέτι τρέχομεν ἡμέραν καὶ νύκτα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἀγγαρειῶν ἀμελείτου δεσπότη· τὰ δὲ στόματα ἡμῶν, σιωπηλὰ πρότερον, ἢ μόλις κινούμενα εἰς ματαιὰς δεήσεις πρὸς τοὺς δεσπότης μας, ἠνεόχθησαν ἤδη καὶ ἄδουσι μετ' ἀγαλλιᾶσεως τὰ ἄσματα τῆς ἐλευθερίας, τὰ ὅποια ἠορώκηθημεν ἢ νὰ ἀνακητήσωμεν, ἢ νὰ ἀποθάνωμεν ἅπαντες ὑπὲρ αὐ-

τῆς μαχόμενοι. Ἐπικαλούμεθα ὕδεν τὴν συνδρομὴν καὶ τὴν βοήθειαν ἀπάντων τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης πρὸς ταχυτέραν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ ἐπιχειρήσεως ἱερᾶς καὶ δικαίας, τῆς ἀνακτήσεως δηλονότι τῶν δικαιωμάτων μας καὶ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ πολυπαθοῦς γένους μας. Ἐλλὰς ἡ μήτηρ ἡμῶν ὑπῆρξε πάλαι ἡ ἐστία τῶν φῶτων, ἅτινα ἐξ αὐτῆς διεχύθησαν εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην. Βυλόγως ἄρα πεποιθήμεν εἰς τὴν ἐνεργὸν ἀρωγὴν αὐτῆς ὄπλα, χρήματα, συμβουλὰς, αὐτὰ ἀπεκδεχόμεθα ἀπὸ τῆς φιλανθρωπίαν σας· ὑποσχόμεθα δὲ ὑμῖν τὴν ζωὴν αὐτῆς εὐγνωμοσύνην, ἢν θέλει δεῖξῃ πράγματι ἐν καιροῖς αἰσιωτέροις.

Ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῆς Καλαμάτας τῆ 28 Μαρτίου 1821.

ΠΕΤΡΟΜΠΕΗΣ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ.
ἀρχιστράτηγος.

(Ἐπονται αἱ λοιπαὶ ὑπογραφαί).

10. Περὶ Ζαρνάτας.

Κατὰ τὸν νῦν δημὸν Ἀβίας τῆς Οἰτύλου, ἐκ τοῦ αὐτοῦ γαλλικοῦ συγγράμματος.

Ἡ Ζαρνάτα ὠχυρώθη ὑπὸ τῶν Φράγκων μετὰ τὸ 1205 ἔτος, καὶ ἔχει κυκλωτέρες τὸ σχῆμα τοῦ τείχους· κεῖται δὲ ἐπὶ λόφου τερπνοτάτην παρέχοντος τὴν ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τὰ πέριξ ἀψίν. Ἡ φύσις καὶ ἡ τέχνη ἐπιλοτιμήθησαν νὰ καθωραίσωσι τὸ χωρίον τοῦτο. Ἡ Ζαρνάτα ἠλώθη ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν ἐπιδρομὴν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Οἱ Ἑνετοὶ ἐπετέθησαν κατ' αὐτῆς τὸ 1685 ἔτος, καὶ τοι δὲ ὁ Καπετὰν Παῆς, δύο ὥρας ἀπέχευ ἀξιολόγου στρατοῦ ἠγούμενος, μὴ τολμήσας νὰ δράμῃ εἰς βοήθειαν τοῦ φρουρίου, ἐτάπη εἰς φυγὴν, ἡ δὲ φρουρὰ, οὐδεμίαν ἔχουσα ἐπικουρίας ἐλπίδα, παρεδόθη εἰς τὸν στρατηγὸν Μοροζίνην, ὅστις ἀφῆκε φρουρὰν 250 ὀπλιτῶν, καὶ ὁ φρούραρχος διὰ τὴν ζωὴν του φοβεύμενος ἔμεινε μετὰ τῶν χριστιανῶν καὶ μετέβη εἰς Ἑνετίαν. Ἐν δὲ τῷ 1715 ἡ Ζαρνάτα ἔπεσεν αὖθις εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων, οἵτινες ὁμῶς μετ' ὀλίγον ἐξεβλήθησαν ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς χώρας· σώζονται ἔτι εἰς τὴν Ζαρνάταν ἐρείπια κυκλωπικῶν τειχῶν, καὶ ἴσως εἶναι ἡ Γερηνία, ἧτις ὑπὸ Ὀμήρου ὀνομάζεται Ἐνώπη. Ἐν αὐτῇ ὑπῆρχεν ὁ τάφος τῶν τοῦ Ἀσκληπιοῦ υἱῶν Μαχάονος καὶ Ποδαλεῖριου τῶν μαχητῶν τούτων καὶ βασιλέων τῶν ἠρωϊκῶν χρόνων. Ἴδρυτο δὲ καὶ ἀγαλμα τοῦ τελευταίου ἰώμενον τοὺς πάσχοντας. Ἡ Ζαρνάτα κεῖται ἐν μέσῳ τῆς κατὰ Πausκνίαν χοιρίου γᾶπης,

ἦτις ἦν τότε τὸ τῆς Λακωνίας πρὸς μεσημβρίαν ὄριον.

Ἔργα τῶν Φράγκων εἰσὶν ἐπίσης καὶ τὸ ἐν Ἠλείᾳ Φλουμουκι, καὶ τὸ φρούριον τοῦ Μιστρᾶ καὶ τὸ τῆς Κελεσφᾶς καὶ τὸ τοῦ Πασααβᾶ ἐν Μάνῃ καὶ ἄλλα ἀλλαχῶ πολλὰ, ὧν τὰ ἐρείπια ἀναμιμνήσκουσιν εἰς ἡμᾶς τὰς πολυειδεῖς δυσπραγίας τῶν ἡμετέρων προγόνων καὶ τὰς σκληρὰς δοκιμασίας, εἰς τὰς ὁποίας ἐκεῖνοι ἐγκαρτερήσαντες κατώρθωσαν νὰ τηρήσωσιν ἀκλόνητον μὲν τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην, ἀσάλευτον δὲ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν τῶν πατέρων τὴν πίστιν, καὶ ἀπαραποίητον νὰ παραδώσωσιν ἡμῖν, ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην, τὴν ἀγίαν ταύτην τῶν συνεκτικῶν τῆς ἐθνικότητος ἡμῶν στοιχείων δυάδα, ἐξ ἧς ἀνεβλάστησεν αὐθις εἰς τὴν πατρίδα γῆν τὸ ἀγλαόκαρπον καὶ ἀειθαλὲς τῆς ἐλευθερίας δένδρον, τοῦ ὁποίου τοὺς γλυκεῖς καρποὺς ἐν ἀνάσει γευόμεθα ἡμεῖς σήμερον, καὶ τὸ ὅποιον, ὅταν ἔλθῃ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐκτενεῖ πάντως τοὺς εὐεργετικὰς κλωνίας του ἐφ' ἅπασαν τὴν Ἑλληνικὴν φυλάν.

Γένοιτο.

Σ Κ Ε Ψ Ι Σ.

Περὶ τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Ἰπὸ Τ. Κ. ΒΑΣΙΛΟΒΟΓΛΟΥ,

ὑπολογ. τοῦ Μηχανικοῦ καὶ εἰσιγμένου παρὰ τῷ Ἰπουρ. τῶν Στρατιωτικῶν.

Καταρτισμὸς στρατοῦ ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι εἶναι τὸ δυσχερέστερον τῶν ἔργων, ὃ ἡ ἀνθρώπινος περινοία δύναται νὰ πραγματοποιήσῃ, διότι ἐπὶ τούτῳ ἀνάγκη ἐστίν, ἅπασαι αἱ ἐπιστήμαι, αἱ τέχναι καὶ βιομηχανίαι νὰ συνδράμωσιν· ἵνα δὲ ὁ στρατιωτικὸς ὀργανισμὸς καλὸς ἢ ἀπαιτοῦνται πληθυσμὸς καὶ ἀκμαῖα οἰκονομικὰ μέσα. Ἀλλὰ πάλιν καὶ ἐκ τῶν στοιχείων αὐτῶν ἵνα παραχθῇ ἡ δέουσα ὠφέλεια πρέπει νὰ ὑπάρχωσι πολιτικοὶ θεσμοὶ ὑγιεῖς.

Οἱ τὸ οἰκονομικὸν μέρος τοῦ στρατοῦ διευθύνοντες, οὗ (Administration d'une armée) ἀντικείμενον ἐστὶν ἡ προμήθεια τῆς τροφῆς, τοῦ ἱματισμοῦ, τοῦ ὀπλισμοῦ, καὶ ἡ μετακομιδὴ ἀπάντων τῶν ἐν τῷ στρατῷ ἐπιτηδείων ἐν οἷζδ' ἠποτε περιπτώσει καὶ χρόνῳ, ἀπαιτοῦνται νὰ ἦναι ἐγκρατεῖς τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, τῆς Γεωγραφίας, καὶ τῆς Γεωργικῆς γνώσεις χημείας, φυσικῆς ἱστορίας, καὶ ἀρχιτεκτονικῆς εἰσὶν ἀπολύτως ἀναγκαῖαι εἰς τοὺς διευθύνοντας τὰ οἰκονομικὰ τῶν Νοσοκομείων, τὰς ἀποθήκας, ἐργοστάσια, ἀρτοποιεῖα

κτλ, ἵνα οὕτω δύνανται νὰ διαγνώσωσι τὴν ποιότητα τοῦ ἀλεύρου, τῶν βυσσῶν, ἵππονομῆς, φαρμάκων, καὶ ὅλων τῶν ὕλων ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ χρησιμευσουσῶν. Νὰ ἐπιτιμῶσι τὰ ὑγιεινὰ μέρη, τὴν φύσιν τῶν ἀνέμων καὶ ὑδάτων, διότι ὅτε εἰς ὅλας τὰς στρατιωτικὰς ἐργασίας αἱ ἐπιστήμαι καὶ τέχναι καθίστανται ἀναγκαῖαι, πῶς εἶναι δυνατόν οἱ διευθύνοντες τὰς ἐργασίας ταύτας νὰ ἦναι ἄμοιροι τῶν ἀρχῶν τούτων;

Δυνάμεθα νὰ συμπεριλάβωμεν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Στρατηγικῆ τῶν πραγμάτων ἅπασας τὰς συνθέτους καὶ πολυπλόκους κινήσεις τοῦ ὕλικου, διὰ τὰς ὁποίας ἐν τῷ Ἑυρωπαϊκῷ στρατῷ ἀπαιτεῖται τῆσι τέχνῃ, ὅση καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ στρατὸς φέρει μεθ' ἑαυτοῦ πυροβολικὸν, πολεμοφόδια ἐφεδρείας, σκεύη, τροφὰς, θεραπευτικὰ κτλ. Ἐὰν ταῦτα πάντα μέλλοσι νὰ μετακομισθῶσιν εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον καὶ βαδίζωσι τὴν αὐτὴν ὁδόν, ἢ πληθὺς τῶν ἀμαξῶν, ἢ σύγχυσις ἦν αὐταὶ θέλουσιν ἐπιφέρει, ἡ δυσκολία τῆς διευθετήσεως αὐτῶν καὶ τῆς ἐν περιβάλλῳ τοποθετήσεως, ἐμποδίσουσι μεγάλως τὰς στρατιωτικὰς ἐργασίας· οὕτω διαίρουσι ταύτας κατὰ περίβολον δι' ἕκαστον σῶμα στρατοῦ, μοιραρχίας, ἐφεδρείας, ἐπομένως ὑποδιαιροῦνται εἰς περίβολα πυροβολικοῦ, μηχανικοῦ, τροφῶν, στρατοπεδεύσεως, νοσοκομείου, καὶ ἕκαστον τῶν στοιχείων τούτων κινεῖται κατὰ τινὰς συνδυασμοὺς καὶ κανόνας, διὰ τοὺς ὁποίους προαπαιτοῦνται γνώσεις διάφοροι. Ἡ νίκη, ἦτις ἄλλοτε ἦν ἀποτέλεσμα τῆς συγκρούσεως τῶν στρατῶν, τὴν σήμερον ὀφείλεται εἰς τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἐλιγμῶν καὶ συγνάκις ἄνευ συμπλοκῆς. Ὅθεν ὁ πόλεμος ἀπαιτεῖ σπουδὴν προγενεστέραν τῆς ἐπιστήμης τῶν ἐδαφῶν καὶ ἔλλογον ἐφαρμογὴν αὐτῆς πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ ὃν προτιθέμεθα.

Ἡ μελέτη τῆς Γεωλογίας εἶναι ἡ κλειὴ τῶν στρατηγικῶν συνδυασμῶν, διότι πανταχόθεν αἱ γῆραι ἐπιφάνειαι παρίστανται ἐν ταῖς αὐταῖς ἀναλογίαις· αὐτὴ μᾶς εὐκολύνει νὰ κρίνωμεν ἐξ ὄψεως χώρας τινὰς, ἐὰν αἱ κορυφαὶ αὐτῆς ἔχωσιν ὀροπέδια προσπτά ἢ ἀπολήγωσιν εἰς αἰχμὰς ἀποτόμους, καὶ ἐὰν ἡ κατάληψις αὐτῶν ἐστὶ συμφέρουσα ἢ μή.

Διὰ τῆς Γεωλογίας ὁ ἔμπειρος στρατηγὸς δύναται νὰ διαγνώσῃ τὰς ἀρχικὰς σειρὰς τῶν ὄρειων ἀπὸ τὰς δευτερευούσας, τὰ κοινὰ σημεῖα τῶν ἀντιστηρικμάτων, τὰς εἰσόδους τῶν στενωπῶν, τὸ βάθος τῶν κοιλάδων, τὴν διεύθυνσιν, τὴν κοίτην καὶ τὴν ταχύτητα τῶν ὑδάτων, τὰς ἀρχικὰς συγκοινωνίας καὶ τὰς δευτερευούσας, τὴν ἀπόστασιν τῶν χωρῶν, καὶ ἐπομένως νὰ γινώσκῃ πάντοτε ἀκριβῶς τὴν

μέλλει να πράξη εν μέσω λαβυρίνθου, υστis φαίνεται αδιέξοδος εις τον άμωθη στρατηγόν.

Η άκριβής των πορειών εκτέλεσις πολύ συντείνει εις την επιτυχίαν των πολεμικών έργασιών, διότι δυνάμεθα έκαστον των όπλων να μεταχειρισθώμεν εγκαίρως και να βοηθώμεν το μόν διά του δέ. Αλλά άνευ της σπουδής των μαθηματικών δεν δυνάμεθα να υπολογίσωμεν μετ' ακριβείας τάς κινήσεις στρατού τινος, ού αι φάλαγγες κατά διαφόρους διευθύνσεις κατευθίνονται και υπό πλείστον φυσικών έμποδίων παρεμποδιζόμεναι κατέχουσιν εκτεταμένην χώραν, και βεβαίως, διότι και το μη αναγόμενον εις σχέσιν τινά χρόνου και διαστήματος, τουτο εν τη εφαρμογή μένει ασύνθετον. Συνήθως ο στρατός επιτίθεται κατά χώρας μεγάλης έκτάσεως, και ήν αι διάφοροι του εδάφους άνωμαλίας άπαιτούσι την καλλίτερον συνδυασμόν προς την διάταξιν του στρατού. Δέν άρκει να ταχθής προς μάχην όσον οίον τε καλώς, διευθυνομένης ως έοικε της φάλαγγος αυτής. Είηαι ανάγκη εν τοιαύτη περιπτώσει να σχεδιάσθι το διάγραμμα των εργασιών του και να προσδιορίσθι εις έκαστον των μερών την έντολήν του είτε ενεργητική είτε παθητική ήθελεν είσθαι εν ώρα συμπλοκής.

Το έυκρος τοιαύτην επί των στρατιωτικών εργασιών σημασίαν έχει, ώςτε οι αυτοί κανόνες επιτυχάνουσι δι' εν σημείον ώρισμένου του εδάφους, ενθ' δι' άλλο άποτυγχάνουσι. Εάν π.χ. το έδαφος ήηαι κατήφουτον, διατεταμημένον από φράκτας ή φάραγγας, βουνώδες ή άνώμαλον, ταύτα πάντα εισιν εύνοϊκά ή έναντία κατά το είδος των όπλων. Ο στρατηγός πρέπει να γνωρίζη όλας τάς λεπτομερείας αυτάς άκριβώς, αλλά το τοιούτον κατορθούται ότε περ' αὐτῷ έχει ικανούς αξιωματικούς των έπιτελών' έχει ανάγκην χειρῶν ή διαγραμμάτων, πῶς δε δύναται να έχη ταύτα πάντα άνευ γεωγράφων και τοπογράφων; Παρά τοίς εύρωπαϊκοίς στρατοίς οι αξιωματικοί των έπιτελών επιφορτίζονται τάς άναγνωρίσεις, τάς προπαρασκευάς των πορειών, την καθοδήγησιν των φάλαγγων και την διαχράξιν των στρατοπέδων. Όταν επάναγκες να ήηαι προικισμένοι με σπανίαν όξύνουαν, να έχουσι γνώσεις εν γενεί όλων των κλάδων της στρατιωτικής τέχνης, δια να δύνανται ού μόνον να έννοώσι τάς διαταγάς ή διαβιβάζουσιν, αλλά και να εκτιμώσι τά άποτελέσματα αὐτῶν.

Η πειθορχία είναι εκ των ὄν οὐκ άνευ εις πάντα στρατόν, αλλά δια να επιτύχωμεν αὐτῆς ανάγκη οι κανονισμοί να ήηαι καλώς συντεταγμένοι, ή έξουσία σαφώς διανεμημένη, και αι σχέσεις των μερών ως προς τ' ὅλον και τ' ὅλον ως προς την επικράτειαν έντελής

ώρισμένα' άλλως τε ή άναρχία θριαμβήσει εις τά ούσιωδέστερα στοιχεία και ή μηχανή εν άδρανεία ούσα καταστρέφεται.

Εις τον τουρκικόν στρατόν ή έλλειψις επιστημονικής εκπαιδύσεως μάς διδει τον λόγον, διατι εις όλους τοὺς πολέμους αὐτῶν, εκτός επιτυχίων τινων άποδοιμένων εις την στιγμιαίαν και άκράτητον όρμήν των στρατιωτῶν, παρατηρούμεν ολεθρίους καταστροφάς, ες ἃ δύνατο ν' αποφεύγη εν τῆς ελαχίστης στρατιωτικῆς γνώσεως έγνωρίζεν, ολοκληρούς φάλαγγας να καταστροφώνται, άλλος να επιστρέφώνται εις το αὐτό μέρος και άλλος να βραδυπορούσι, την άταξίαν εν ταίς πορείαις, την κακήν των θέσεων έκλογήν, εν ταίς μάχαις να λείπη ή ένωσις και οι προς φίλαξιν έλιγμοί. Τά επιτήδεια και την άπυσκαυήν να κατευθύνονται τυχαίως, τάς αποθήκας κακῶς τοποθετημένας, τά όφώνια κακῶς διευθυνομένα, την ιπποτικήν οικονομουμένην άκανονίστως, τά θεραπευτήρια να ιδρύωνται άνευ ούδεμιῆς περι υγιεινῆς φροντίδος' τοὺς στρατιώτας χορηγοπούντας τυχαίως, και καταστρέφοντας οὕτω την χώραν εφ' ής κείνται, και συχνάκις στερουμένους των απολύτων δια το μέλλον μέσων. Ίνα δε καλῶς οικονομῆται ή νορή, ανάγκη είναι να γνωρίζωμεν την αναλογίαν της τροφῆς και των διαφόρων ειδῶν καλλιέργειας και να εκτιμώμεν πρότερον ποίαν ποσότητα τροφῆς πράξει έκτασίς τις ώρισμένης γῆς. Τά διδόμενα ταύτα συνήθως μεταβάλλονται κατά την ποιότητα του εδάφους. Πῶς δε δύναται τις να γνωρίζη ταύτα πάντα άνευ συνδρομῆς της επιστήμης;

Εν τοίς θεραπευτήρισις οι άσθενεῖς απολαμβάνουσι τάς πρώτας περιποιήσεις, τά τεθλασμένα μέλη δένονται όσον οίοντε επιμελῶς και το βρον σίμα κρατεῖται δια ταχέων μέσων. Επομένως ή καλή του θεραπευτηρίου τοποθέτησις είναι της μεγαλειότερας μερίμνης. Εάν το προσωπικόν αὐτῶν ήηαι άνεπιρκές ή άνίκανον, ή εάν ταύτα γέμοντα συνήθως άσθενῶν εισι κακῶς κατηρητισμένα, αι μικρότεραι κκοδιαθεσίαι μεταβάλλονται εις βαρείας ή επιδημιάς. Το ιατρικόν σῶμα του εύρωπαϊκού στρατού, κείτοι πολυάριθμον και νοήμον, μόλταυτα συχνάκις εύρίσκεται εις άμηχανίαν, ότε μετά μάχην ολίγων ὡρών εισέρχονται εν τοίς θεραπευτήρισις ο μέχρις 6 χιλιάδων πληγωμένων. Οι Τούρκοι χειροῦργοι καλούμενοι τυχαίως εν ώρα ανάγκης άνασχολούονται μόνον να καλύπτωσι τάς πληγὰς των πληγωμένων με αργιλώδη γῆν και να δένωσιν αὐτάς με μαυδύλεια των θυλακείων ή με τεμάχιον εκ του χιτῶνος του πάσχοντος, επομένως εγκαταλιμπάνουσιν εις την φύσιν την θεραπείαν ή την άσθενίαν του άσθενούς.

Απαντες οι συγγραφεῖς του Ισ' αἰῶνος αναφέρουσι την υπεροχήν

τῶν Τούρκων εἰς τὰς μεγάλας πολεμικὰς ἐργασίας. Ὁ Κνὸλ ἀναφέ-
ρει ὅτι ἔμαθον εἰς τοὺς Γάλλους τὴν ὀχύρωσιν τῶν φρουρίων, ὁ Αν-
δρέας Δόριος τοὺς φημίζει ἀμιμήτους εἰς τὴν τέχνην τοῦ ὀδηγεῖν
στρατεύματα, καὶ ὁ Βαρώνος Βουσβὲκ λέγει, « Ποῖον δυστύχημα
» εἰς τὸν διαλογιζόμενον τὸ μέλλον· ἐκ μέρους μὲν αὐτῶν ἡ τάξις,
» ἡ πειθαρχία, ἡ λιτότης, ἡ ἐπαγρύπνησις, ἡ ἕξις τοῦ νικᾶν, ἐκ μέ-
» ρους δὲ ἡμῶν τὸναντίον, στρατιῶται δυσηρεστημένοι, ἀνίκανοι
» ἀρχηγοὶ, ἡ ἀπειθεία, ἡ ἀκολασία, τὸ δὲ χεῖρον ἢ ἕξις τοῦ νᾶ νι-
» κώμεθα. »

Μεχρικοῦ ἡ πειθαρχία καὶ ἡ μηχανικὴ ἀκρίβεια τῶν ἐλιγμῶν
ἦσαν ἐπαρκῆ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ πολέμου, οἱ Τούρκοι ἦσαν τὸ
πρῶτον στρατιωτικὸν ἔθνος, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἡμέρας ἡ νίκη ἀποβαίνει
ὡς ἐξαγόμενον τῶν ἐπιστημονικῶν συνδυασμῶν, οὗτοι ἐδοκίμασαν
τὴν ὀλεθρίαν συνέπειαν τῆς ἀμαθείας νικώμενοι πάντοτε εἰς τὰς
μάχας.

Τῷ 1787 ἐπέτυχον εἰς μάχας τινὰς καὶ τοῦτο διότι ὁ Ἰωσήφ Β'
ἐξετέλεσεν ἐλιγμοὺς ὡς ὁ μέγας βεζύρης· μολαταῦτα ἐν οἱ Ρῶσοι
καὶ οἱ Αὐστριακοὶ δὲν ἐφοβούντο τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν βε-
βαίως ἤθελον ἀπολέσει τὰς παραδουναβίους ἑπαιρχίας.

Ὁ Σελίμ Γ' εἰς μάτην ἐπεχείρησε ν' ἀνορθώσῃ τὸ τετρατῶδες τῶν
τουρκικῶν ὄπλων καὶ νὰ σχηματίσῃ τακτικὸν στρατὸν κατὰ μέσον
ὄρον ἄτακτον. Ὁ Μαχμουτ καὶ αὐτὸς ἐπέτυχεν τὸν αὐτὸν διωκτικὸν
σκοπὸν, καὶ ἄπασαι αἱ προσπάθειαι αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο ἀποτέλεσμα
ἐπήνεγκον εἰμὴ τὸ ν' ἀλλάξῃ τὴν ἐνδυμασίαν τῶν στρατιωτῶν.

Ὁ Ἀβδουλ Μετζιτ ἔμα ἀνέβη τὸν θρόνον τῷ 1830 ἐψήφησε τὴν
ὄσον οὐπω ἐφαρμογὴν συστήματος τακτικοῦ διὰ τὴν νεοσυλλεξίαν
καὶ τὴν διάρκειαν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.

» Μέχρι τοῦδε, ἔλεγε τὸ Χάτι Σερίφ τοῦ Γκιουλχανέ, δὲν ἐνηγο-
» λήθησαν νὰ ἐρευνήσωσι τὴν πληθυσμὸν τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ δυνα-
» μεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι ἡ ἀρχικὴ αἰτία πάσης ἀταξίας ἀπορρέει ἐκ
» τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ τρόπου τῆς νεοσυλλεξίας, ὅστις ζημίας ἐπέφερεν
» εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν, λαμβανόμενων ἀφ' ἐκάστη
» χώραν πλειοτέρων ἢ ὀλιγωτέρων, ἀφ' ὅσους ἠδύνατο ἢ ἐγγεώσται
» αὐτῇ νὰ δώσῃ. Ἐπομένως τὸ πολεμικὸν συμβούλιον θέλει ἐνασχό-
» ληθῇ ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὴν τακτοποίησιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπὸ
» ρεσίας. »

Κατὰ τὸ 1843 νέον αὐτοκρατορικὸν διάταγμα κατήργησεν ἀμε-
τακλήτως αὐτὸ τὸ ὀλεθρὸν σύστημα καὶ διέταξε νὰ εἰσαχθῇ ἀμε-
» σως ὁ Εὐρωπαϊκὸς ὄργανισμὸς εἰς ὅλον τὸν στρατὸν. « Ἀπὸ τῆς ἡλι-
» κίας τῶν 23 ἐτῶν ἄπαντες οἱ Τούρκοι ὑπόκεινται εἰς τὴν ἀπο-

» γραφὴν διὰ πέντε ὀλόκληρα ἔτη. Ἐπὶ τούτῳ ἕκαστος Μουσίφης
» θέλει πέμπει κατάλογον, ἐκ τοῦ δημοτικοῦ βιβλίου, τῶν νέων τῆς
» περιφερείας του, οὔτινες ἔχουσι τὴν βῆθεισαν ἡλικίαν, τὴν διὰ
» τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἀπαιτουμένην. (ἀκολουθεῖ.)

Περὶ τῆς ἐν πολέμῳ χρήσεως τῶν ὄπλων (*).

Τὴν μὲν ὀπλασικίαν σὲ ἐδίδαξεν ἡ εἰρήνη, τὴν δὲ χρῆσιν τῶν
ὄπλων μαθηθεὶς εἰς τὸν πόλεμον.

Οἱ ψιλοὶ ἵππεῖς τῆς Γαλλίας φέρουσι καρβίναν, πιστόλιον, σπά-
θην καὶ δόρυ (λόγχην).

Τὰ κάλλιστα πυροβόλα ὄπλα τοῦ πολέμου κατασκευάζονται ἐν
Γαλλίᾳ.

Τὴν δύναμιν τῶν ὄπλων παράγει ἡ περὶ τὴν χρῆσιν ἐπιτηδειότης,
ἡ δὲ μελέτη καὶ ἡ περιποίησις τὰ καθιστῶσιν ἀποτελεσματικώτερα.

Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ τὰ περιποιηθῶμεν καὶ νὰ μελετήσωμεν τὴν
δύναμιν αὐτῶν καὶ τὴν παράγουσαν αὐτὴν αἰτίαν.

Πρέπει νὰ πυροβολῶμεν διὰ μὲν τῆς καρβίνας εἰς ἀπόστασιν
τριῶν τετάρτων τῆς βολῆς τουφεκίου, διὰ δὲ τοῦ πιστολίου πλη-
σιέστατα.

Δύο αἰτία παράγουσι τὴν δύναμιν τῆς βολῆς τῶν πυροβόλων ὀ-
πλων, τὸ εἶδος τῆς γεμίσεως καὶ ἡ ιδιότης τῆς κάννης.

Ὡς ὁμοίᾳ ἡ ὀκλή τῶν πολεμικῶν ὄπλων, ὅμοια εἶναι καὶ τὰ φυ-
σικία, ἅτινα διανέμονται διὰ τε τὰ ὄπλα τῶν ἐπιλέκτων καὶ διὰ
τὰ πιστόλια τῶν ἱππέων.

Ἡ ποσότης τῶν φυσικίων τούτων ὠρίσθη διὰ τὴν μακροτέραν
ἀπόστασιν.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ γεμίζωμεν τὴν καρβίναν ὡς τὸ τουφεκίον
τῆς γραμμῆς, διότι ἡ καρβίνα ἔχει σύστασιν ἐλαφροτέραν, καὶ δὲν
βλάλλει μακρὰν ὄσον τὸ τουφεκίον.

Διὰ τοὺς ἰδίους λόγους οὐδὲ τὸ πιστόλιον πρέπει νὰ γεμίζεται ὡς
ἡ καρβίνα.

Ἐρώτ. Πῶς λοιπὸν πρέπει νὰ καροῖζωμεν τὴν γέμισιν;

Ἀπόκρ. Κατ' ἀναλογίαν τῆς ἐδραιότητος, τῆς ἀδυναμίας καὶ τῆς
βολῆς ἐκάστου ὄπλου, ἵνα μὴ φθείρηται τοῦτο ταχύτερον, ἵνα μὴ
διὰ τῆς ὀπισθοδρομήσεως αὐτοῦ μετακινήσωμεν τὴν βολὴν, καὶ ἵνα
ἐπιτύχωμεν τὴν σκόπευσιν τῆς καρβίνας.

(*) Ἐκ τοῦ ἐξιολόγου Συγγράμματος Avant-Postes de cavalerie légère, par F. de Bress.

Ὅθεν ὅταν πυροβολῶμεν διὰ τῆς καρβίνας εἰς διαφόρους ἀποστάσεις, ἄς τὴν γεμίσωμεν διὰ τῶν 3/4 τοῦ φυσεκίου, εἰς δὲ ἀπόστασιν συνήθη διὰ τῶν 3/3. Ἀλλὰ τὰ πιστόλια πάντοτε διὰ τοῦ ἡμίσεως ποσοῦ.

Ἐρ. Ποῖος εἶναι ὁ καλύτερος τρόπος τοῦ σκοπεύειν διὰ τῆς καρβίνας;

Ἀπόκρ. Στήριζον καλῶς τὸ κοντάκιον, κάλυψον τὸν ἐχθρὸν ἕως εἰς τὴν μέσσην διὰ τοῦ κάτω μέρους τῆς κάννης, ἀνύψωσον τὸ στόμα ἀπαράχω, καὶ ἔμα ὁ στοχαστὴρ ἀντικρύσῃ τὸν σκοπὸν, σφίξον τὴν σκανδάλην ἀδιάστως, σκοπεύων πάντοτε καλῶς πρὸς τὸν ἐχθρὸν.

Ἐρ. Διατί νὰ σφίξω τὴν σκανδάλην ἀδιάστως;

Ἀπ. Ἴνα μὴ ταραχθῇ τὸ ὄπλον, καὶ οὕτως ἀποτύχῃς τοῦ σκοποῦ.

Ἐρ. Διατί νὰ σκοπεύω διευθύνων τὸ ὄπλον πρὸς τὰ ἄνω, καὶ οὐχὶ πρὸς τὰ κάτω;

Ἀπ. Διότι ἂν πυροκροτήσῃ τὸ ὄπλον σου πρὶν σημαδεύσῃς καλῶς, ἀφοῦ τοῦτο ἔκειτο ἤδη πρὸς τὸν ἐχθρὸν δύνασαι νὰ κτυπήσῃς τὸν ἵππον ἢ τὸν ἄνδρα, ἐνῶ ἂν ἐσκόπευες ἄνωθεν πρὸς τὰ κάτω ἢ σφαίρά σου δὲν ἐπετύγχανε καθόλου.

Ἐρ. Διατί νὰ σημαδεύω τὴν μέσσην καὶ οὐχὶ τὸ στήθος;

Ἀπ. Διότι εἰς μικρὰς ἀποστάσεις ἢ βολίς διευθύνεται πρὸς τὰ ἄνω, ἄλλως τε σκοπεύων τὴν μέσσην δύναμαι νὰ ἐπιτύχω καλλίτερα.

Ἐρ. Μέχρι τίνας ἀποστάσεως σκοπεύομεν κατ' εὐθείαν;

Ἀπ. Μέχρις 90 βημάτων.

Ἐρ. Ὅταν δὲ ὁ ἐχθρὸς εὐρίσκηται εἰς μακροτέρας ἀποστάσεων;

Ἀπ. Τότε σημαδεύομεν ὑψηλότερα, δηλ.

Εἰς τὸ στήθος εἰς 110 βήματα,

Εἰς τοὺς ὠμούς εἰς 130,

Εἰς τὴν κεφαλὴν εἰς 170,

Εἰς τὸν λοφίαν τοῦ κράνους εἰς 195.

Ἐρ. Πρὶν πυροβολήσῃς, δὲν πρέπει νὰ κλίνῃς τὸ ὄπλον ἄνω ἢ κάτω;

Ἀπ. Ὁ τρόπος οὗτος εἶναι θεωρητικὴ ἀπάτη, καὶ εἶχε καθιερωθῆ καθ' ὅν καιρὸν τὰ ὄπλα δὲν εἶχον τὴν σημερινὴν ἐντέλειαν, διότι κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ πυροβολήματος, βραδέως ἀποκαλυπτομένης τῆς σκάφης, ἐφοβοῦντο μήπως χυθῆ ἢ πυρίτις πρὶν ἀναφλογισθῆ. Ἀλλὰ σήμερον, ἂν θέλωμεν νὰ ἐπιτύχωμεν, πρέπει νὰ κρατῶμεν εἰς εὐθείαν γραμμὴν τὸ ὄπλον· ἂν τὸ ἐγκλίνωμεν ὀλίγον πλάγιως, δὲν δύναμεθα νὰ σημαδεύσωμεν ὀρθῶς.

Ἐρ. Δια δὲ τὸ πιστόλιον φυλάττομεν τὰς ἰδίας ἀρχάς;

Ἀπ. Ναί, ἀλλ' ἔχομεν τὸν δεξιὸν βραχίονα κεκλιμένον, καὶ κρη-

τύχομεν τὴν μὲν ἀκρὰν τοῦ κοντακίου εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς ποδὸς πρὸς τὸν ὀφθαλμὸν, τὸν δὲ ἀγκῶνα ἀριστερῆ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ σκοποῦ. Σφίγγομεν ἀδιάστως τὸ κοντάκιον, καὶ τοῦτο ὅπως μὴ σαλευθῆ κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ πυροβολήματος, πυροβολοῦμεν δὲ εἰς πλησιέστατην ἀπόστασιν. Κατὰ τὴν σκοποβολὴν τῆς τε καρβίνας καὶ τοῦ πιστολίου, ἡ κάθετος γραμμὴ εἶναι προτιμότερα τῆς ὀριζονταίου.

Ἐρ. Ποῖοι εἶναι οἱ ἀσφαλιέστεροι τύποι τοῦ πιστολίου;

Ἀπ. Οἱ πλησιέστατοι. Κατὰ τούτους δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σκοπεύομεν ἐπιμελῶς καὶ ὡς προεῖπον· καὶ ὅμως τὸ στόμα τοῦ πιστολίου δὲν πρέπει νὰ ἐγγίσῃ τὸν ἐχθρὸν, διότι τὸ πιστόλιον κινδυνεύει νὰ ἀνοίξῃ καὶ νὰ πληγώσῃ τὸν πυροβολοῦντα.

Ἐρ. Ὅταν πυροβολήσῃς ἀποτύχῃς, δύνασαι νὰ κρίνῃς ποίαν διεύθυνσιν ἔλαβεν ἢ βολίς, ἵνα οὕτω κατορίσῃς τὸν δεύτερον κτύπον σου;

Ἀπ. Μάλιστα, κρίνω ἀπὸ τὴν ἀκούσιον κίνησιν τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐχθροῦ εἴτε ἀριστερῆ, εἴτε δεξιῆ, εἴτε ἄνω στρεφομένης πρὸς τὸν ὀρόμον τῆς βολίδος. Ἄν ἐσημαδεύσῃς χαμηλὰ, θὰ ἰδῶ κόνιν ἀνυψουμένην, ἢ τὸν ἵππον ταρχττόμενον.

Ἐρ. Πῶς πρέπει νὰ περιποιώμεθα τὰ πυροβόλα ὄπλα;

Ἀπ. Ἄμα φθάσης εἰς τὸ κατάλυμα, λύσον, ἂν εὐκολυνθῆς, τὰς κάννας, καὶ ἀφοῦ τῆς πλύνῃς φρόντισον νὰ στεγνώσωσιν. Τούτων δὲ γινουμένων, σπεῦσον νὰ συναρμολογήσῃς εἰς τὰ κοντάκια αὐτάς τε καὶ τοὺς πυραΐθους, οἵτινες πρέπει νὰ στεγνώσωσι καλῶς, καὶ ἄλειψον πάντα τὰ σιδηρᾶ μέρη.

Ἐπεὶ πάντοτε πυροβόλους τινὰς, καὶ ἂν ἐξικνηθῶσι, λάβε ἐκ τῶν ὀπλων τῶν φονευθέντων ἀνδρῶν, καὶ προστόμασον αὐτοὺς κατὰ τὴν γῆν.

Ἄν δὲν δύνασαι νὰ εὐρῆς ἢ νὰ δανεισθῆς, σύντριψον λίθον καὶ προστόμασον αὐτὸν εἰς πυροβόλιον, καὶ ἂν δὲν ἔχῃς μολυβδόθραν, σφρηματικὴν σφαῖραν καὶ ἔχῃς μολυβδόθραν ἀξιόλογον.

Ὅσάκις πυροβολήσῃς, τρίψον διὰ τοῦ ὄνυχος τὸν πυροβόλιον, καὶ ἂν τοῦτο δὲν ἀρκῆ, κτύπησον αὐτὸν ἐλαφρῶς διὰ τοῦ ὀβελοῦ, ἀλλὰ τοῦ μέσου αὐτοῦ ἔστω ἡ χρῆσις σπικνία, διότι τρίβεται ὁ πυροβόλιος. Τότε δὲ μόνον κτύπησον αὐτὸν, ἀφοῦ ἀρκαίρῃς τὴν τυχρὴν ἐπικεκολλημένην πυρίτιδα.

Ποῖον πυροβολήσῃς σπύγγισον καλῶς τὴν σκάφην, καὶ ἐπιθεώρησον τὸ ἐμπύρευμα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ γεμίξῃ τὴν σκάφην, ἀλλὰ τὰ μὴ ἴνα πεπυκνωμένον, διότι οὕτω βραδύνεται ἡ ἀνάφλεξις. Ἄν δὲ

πάλλιν ἦναι ἀραιὸν, τότε ἢ ἐν τῇ κάννῃ πυρίτις ἐκχύνεται ἀπὸ τῆς ὀπῆς καὶ ποιεῖ κενότητα ἐπικίνδυνον. (*)

Ὅσάκις μέλλεις νὰ ἐκκενώσῃς ὄπλον πρὸ πολλοῦ γεμάτον, ἐπιθεώρησον τὴν σκάφην καὶ κτύπησον ὀλίγον τὸ φυσέκιον διὰ τοῦ ὄβελου. Τὸ προφυλακτικὸν τοῦτο μέτρον εἶναι μάλιστα καλὸν διὰ τὰς ἀρτώμενας καρabiνας, διότι δυνατὸν ἢ σφαῖρα εἶτε διὰ τῆς κινήσεως, εἶτε διὰ τοῦ ἰδίου βάρους νὰ καταβῆ. Τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὰ ἐν ταῖς πιστολοθήκαις πιστόλια, τῶν ὁποίων τὸ στόμα κεῖται πρὸς τὰ κάτω.

Ἐν καιρῷ δὲ πολέμου ἀξιόλογος θεωρεῖται ἡ ἐφεξῆς προφύλαξις. Βάλε ξύλον ἐν τῇ κάννῃ ἔχον τὸ μᾶκρος αὐτῆς ἀπὸ τοῦ μέρους ὅπου εἶναι ἡ σφαῖρα τοῦ φυσεκίου μέχρι τοῦ στόματος. Οὕτω τιθεμένου τοῦ πιστολίου μετὰ τοῦ ξύλου ἐν τῇ πιστολοθήκῃ, ἡ σφαῖρα δὲν καταβαίνει. Ὅταν θὰ πυροβολήσῃς, ἄφες τὸ ξύλον ἐν τῇ πιστολοθήκῃ.

Ὅπλων τινῶν ὁ λύκος καταπίπτει ἐνίοτε καὶ ἐκ τοῦ δευτέρου σταθμοῦ, διὰ τὴν χρῆσιν τὴν πολυχρόνιον. Δὲν πρέπει νὰ γεμίζονται τὰ τοιαῦτα ὄπλα πρὸ τῆς ἀνάγκης, διότι εἶτε ἀπὸ τοῦ ἀγχίστρου ἀρτώμενα, εἶτε ἐν τῇ πιστολοθήκῃ κείμενα, δύνανται, εἶτε κατὰ τὸ κάλπασμα, εἶτε διὰ μικρὰν κίνησιν, νὰ ἐκπυροσκοροτήσωσι, τραυματίζοντα ἢ σὲ ἢ τὸν ἵππον σου.

Πολλάκις ὁ ἵππεὺς ἀποβάλλει τὸ ἐν τῶν πιστολίων εἶτε ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ πίπτον, εἶτε κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ ἵππου ἐκτινασόμενον τῆς πιστολοθήκης. Ἐνίοτε δὲ καὶ πυροβολήσῃς καὶ ἀποτυγχῶν, ζητεῖ εἰς μάκρην νὰ εὐρῆ τὴν θέσιν ἵνα ἐναποθέσῃ τὸ πιστόλιον, διότι ἡ δορὰ καλύπτει τὴν πιστολοθήκην, καὶ τότε ἔχων ἀνάγκην καὶ μὴ δυνάμενος νὰ σύρῃ τὴν σπάθην, μένει ἄνευ ὑπερασπίσεως. Διὰ ταῦτα πρέπει νὰ δένωνται τὰ πιστόλια διὰ λωρίων.

Ἄν πυροβολήσῃς διὰ τοῦ πιστολίου πρόπῃ ταχύτατα νὰ μεταχειρισθῆς τὴν σπάθην, δὲν κατατρίβεις εἰς ἀναζήτησιν τῆς πιστολοθήκης καιρὸν πολυτιμότεον, ἀλλὰ ἀφίνεις τὸ πιστόλιον κρεμώμενον μετὰ τοῦ ἀριστεροῦ μηροῦ σου καὶ τοῦ μανδυοφύρου, ἀπὸ διὰ τοῦ λωρίου φέρῃς ἐν κύκλῳ δεξιῶν τοῦ σώματος, καὶ οὕτω τὸ πιστόλιον οὔτε κάτω κρέμαται οὔτε τοὺς πόδας ἐνοχλεῖ τοῦ ἵππου. Τότε δὲ ἀμέσως γυμνώνεις τὴν σπάθην σου.

Ἡ πυριτοθήκη σου ἔστω πάντοτε μεστὴ φυσεκίων, φρόντισον δὲ νὰ λαμβάνῃς ὅσα πλεῖστα φυσέκια τῶν πεσόντων καὶ τῶν τραυματιῶν.

(*) Αἱ περὶ πυροβόλου ἐδηγίαι εἰσὶν ἀνωφελεῖς σήμερον, διότι ὁ ἡμέτερος στρατὸς ἔχει ἤδη πληκτικὰ ὄπλα. Σημ. τοῦ μεταφραστοῦ.

Ἐπιθεώρησον συνεχῶς καὶ ἐπιμελοῦ τὰ φυσέκια σου, διότι εὐχῆ-λως ἐκκενούνται, ὅταν μάλιστα μένωσιν ὀλίγα. Ἄν ἐν φυσέκιον σχισθῆ, τύλιζον αὐτὸ ἀμέσως διὰ χρυσοῦ, μεταχειριζόμενος φυσεκίων τι ἐκ τῶν μᾶλλον βεβλαμμένων. Ἄν δὲ θέλῃς νὰ τὰ προφυλάξῃς ἀπὸ τὴν διὰ τῆς τριβῆς φθορὰν, ὅταν ἡ πυριτοθήκη δὲν τύχῃ πεπληρωμένη, πλήρωσον τὸ κενὸν μέρος διὰ πανίων ἢ διὰ χάρτου.

Μετὰ τὴν βροχὴν, ἐπιθεώρησον πρῶτον τὸ γέμισμα τοῦ ὄπλου, προσέχων μὴ εἰσῆλθεν εἰς τὴν κάνναν ὑγρασία, ἔπειτα δὲ ἀνανέωσον τὸ ἐμπύρευμα καὶ διὰ βελόνης περιποιήσου τὴν ὀπῆν.

Ἄν ἦναι ὑποψία ὅτι τὸ γέμισμα ἔπαθεν ὑγρασίαν, ἐκκένωσον τὸ ὄπλον διὰ τῆς σφαιράγρας, καὶ γέμισον αὐτὸ πάλιν.

Ὁ ἵππεὺς ἀνάγκη νὰ περιποιοῖται, ὅσῳ δυνατὸν, τὰ πυρεκδύλα ὄπλα του, προφυλάττων αὐτὰ ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν· διὸ καὶ ἄς τὰ σπογγίζῃ ἐπιμελῶς ὅταν βρέχωνται.

Κάλλιστον δὲ προφυλάξεως μέσον, ὅταν δὲν ἦναι μάχη, θεωρεῖται καὶ τὸ τύλιγμα τῶν πυρκίθων διὰ πανίου λαδωμένου. Τὸ πανίον τοῦτο κρατεῖται καλῶς παρὰ τῆς καρabiνοθήκης, στερεώνει δὲ καὶ τὰ πιστόλια εἰς τὴν πιστολοθήκην, προφυλάττων τὸ γέμισμα ἀπὸ πάσων βλάβῶν διὰ τῆς τριβῆς γινομένην.

Ἐρ. Καὶ πῶς μεταχειρίζομεθα τὴν σπάθην;

Ἀπ. Εἰς τὴν σπάθην ἔχε τὰς ἐλπίδας καὶ τὴν πεποίθησίν σου, διότι σπανιότατα δύναται κατὰ τὴν χρῆσιν νὰ συντριβῆ. Τόσῳ δὲ εὐστοχώτερον κτυπῆς, ὅσῳ κτυπῆς μετ' ἀταραξίας καὶ κρατεῖς καλῶς τὴν λαβὴν.

Οἱ διὰ κεντήματος κτύποι φονεύουν, οἱ ἄλλοι πληγόνουσι μόνον. Ὅσῳ λοιπὸν δύνασαι, ἐμπηκτὰ, ἐμπηκτὰ! Ὅποιον ἐγγίσης τὸν ριπτεῖς ἀφούκτως εἰς τὴν γῆν, καὶ ἀποθαῖρῶνεις τοὺς διαφυγόντας τὴν σπάθην σου, ἔχων καὶ τὸ καλὸν, ὅτι εὐρίσκεσαι πάντοτε πεφυλαγμένους καὶ προσεκτικῶς. Οἱ ἡμέτεροι δραγόνουσι τοσαύτην ἀπέκτησαν φήμην εἰς τοὺς Ἰσπανικοὺς πολέμους διὰ τὰ κεντήματά των, ὥστε ὁ στρατὸς τῶν Ἰσπανῶν καὶ τῶν Ἀγγλῶν ἀπεθαῖρῶνθη ἐντελῶς.

Ἐρ. Νὰ ἐκτελείω ἐν μάχῃ πάντα τὰ κινήματα, ὅσα ὀρίζει ὁ κανονισμὸς;

Ἀπ. Ὁχι. Ἐχε εἰς γενικὴν κανόνα τὰ ἐφεξῆς. Νὰ μὴ κτυπῆς ἢ μόνον ὅταν ὁ ἐχθρὸς ἦναι πρὸ σοῦ ἢ περὶ σὲ, ἀλλ' ἂν τύχῃ ὀπισθεν σου, προφύλαξον ἐαυτὸν διὰ ταχείας τῆς σπάθης σου περιστροφῆς.

Ἐρ. Τίς εἶναι ὁ εὐτυχέστερος καταβατὸς κτύπος;

Ἀπ. Ὁ πλαγίως γινόμενος. Μὴ κτυπῆς οὕτως ἢ ἐχθρὸν παρ' ὧ

διαβαίνεις πλησίον, ἢ θωρακοφόρον, καθ' οὗ ὁ διὰ τοῦ κεντήματος κτύπος εἶναι ἀμφίβολος.

Ἐρ. Καὶ ποῦ σκοπεύεις;

Ἀπ. Ἀκριβῶς εἰς τὸν λαίμοδέτην, διότι τοῦ ἀντιπάλου ἰππέως κύπτοντος φυσικὰ, κατὰ τὸν κτύπον, τὴν κεφαλὴν, δύνασαι νὰ τὸν κτυπήσῃς εἰς τὸ πρόσωπον. Ἄν τοῦτο δὲν γίνῃ, ἐπιτυχάνεις τὴν ὤμοπλάτην καὶ τὸν βραχίονα, καὶ ὁ ἐχθρὸς μένει ἀμαχος.

Ἐρ. Πῶς γὰρ κάμω τὸν κτύπον τοῦτον;

Ἀπ. Πρῶτον σφίγγον καλῶς τὴν λαβὴν, ἵνα μὴ ἡ σπάθη περι- στραφῇ καὶ κτυπήσῃς οὕτω πλατεῖ τῷ ξίφει (μὲ τὴν διπλαρὰ), ἀν- τι νὰ τὸν ἐπιτύχῃς διὰ τῆς ἀκμῆς (μὲ τὴν κόψην), εἶτα δὲ κτύπησον συρτὰ ἵνα ἡ σπάθη εἰσδύσῃ βαθύτερον.

Ὁ κτύπος ὁ κοπετρὸς, γίνεται συρτὰ, δηλ. διέρχεται ὀριζοντεῖως τὸ κτυπώμενον μέλος. Ἀμέσως λοιπὸν ἄμα κτυπήσῃς, σύρε τὴν χεῖ- ρα πρὸς τὰ ὕπισθεν, ἰδοὺ τὸ μόνον μυστήριον τῶν φοβερῶν κτύπων, τοὺς ὁποίους καταφέρουσιν οἱ Μαμαλοῦκοι.

Ἐρ. Πῶς δὲ γὰρ φέρωμαι, ὅταν κτυπῶ ἐμπηκτὰ;

Ἀπ. 1ον. Κράτησον στερεὰ τὴν λαβὴν, 2ον φρόντισον νὰ κτυ- πήσῃς τὸ καταλλήλοτερον μέλος, τὴν πλευρὰν δηλ. ἥτις κτυπάται εὐκολώτερον. 3 ἂν κτυπήσῃς ὑψηλότερα, ἢ ἀκμῆ (ἢ κόψην) τῆς λε- πίδος πρέπει νὰ διευθύνεται ὀριζοντεῖως ὅπως εἰσδύσῃ εἰς τὰ πλευ- ρά. 4ον σύρε εἰς βᾶθος τὴν σπάθην καὶ φέρε τὸν ἀγκῶνα πρὸς τὰ ὀπίσω, ὅταν μάλιστα τύχῃ ἐμπρὸς σου ὁ ἀντίπαλος. Εἶδα πολλάκις ἰππεῖς ἀγρήστους καθ' ὅλην τὴν στρατείαν γενομένους, διότι, ἀνεπι- τηδεῖως κτυπήσαντες διὰ τῆς σπάθης, παρήρθρωσαν (ἐσραγγούλισαν) τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς. Εἶναι φανερὸν, ὅτι παρουσιάζον μόνον τὸ ἐμπροσθινὸν μέρος τοῦ βραχίονος εἰς τὴν βαρύτητα καὶ τὴν παρῶ- μησιν, δι' ὧν φέρεται ὁ ἰππεύς. Ἄν ἔσυρον τὸν βραχίονα πρὸς τὰ ὕπισθεν, δὲν ἤθελον πληγωθῆ, ἀλλὰ θὰ ἦσαν εἰς κατάστασιν καὶ τὰ κτυπήματα νὰ ἐπαναλάβωσι, καὶ ἑαυτοὺς νὰ προφυλάξωσι.

Ἄμα ἐμπήξῃς τὴν σπάθην, ἂν ὁ ἐχθρὸς δὲν παραυδῆται, κτύπη- σον αὐτὸν πλατεῖ τῷ ξίφει. Οὕτως ὁ Γαινδὲς ἐφόνευσε τὸν πρίγκηπα τῆς Πρωσίας εἰς Ἰααλοφελδ.

Ἐρ. Πῶς γὰρ ἀκονίζω τὴν σπάθην, ἵνα κόπη καλῶς;

Ἀπ. Ἄμα ἀποφασισθῇ ἡ ἐκστρατεία, ἢ διαταγῇ ἐρχεται ταχίστη. Ἐκαστος λοιπὸν ἰππεὺς προετοιμάζεται κατὰ τὰς ὀλίγας ὥρας ὅσαι μένουσι μέχρι τῆς ἐκκινήσεως, καὶ ἰδοὺ διατὶ ὀλίγη λαμβάνεται φροντίς ὅπως ἀκονισθῶσι καλῶς αἱ σπάθαι. Εἶναι μέγα ἀτόπημα, ἀλλὰ τὸ ἀναγνωρίζωμεν ὅταν δὲν ἦναι καιρὸς ἐπανορθώσεως.

Οὐδὲ εἶναι μικρὸν ἔργον τὸ καλῶς ἀκονίζειν τὴν σπάθην. Ἐν και-

ρῷ τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος, οἱ ἰππεῖς δὲν εἶχον πέλεκυν, ἀντὶ δὲ τοῦτου ἐχρησίμευσεν ἡ σπάθη, κατὰ τοὺς σταθμούς, εἰς ὅλας τὰς ἀνάγ- κας· διὸ ταχέως ἐφθείροντο καὶ ἡ ἀκμῆ καὶ αὐτὴ ἡ λεπίς, ἀλλ' οἱ στρατιῶται, καλῶς γνωρίζοντες τὸ ἔργον αὐτῶν, προσέφυλκτον τὴν σπάθην, 1ον κόπτοντες ξύλα διὰ τοῦ κάτω μέρους τῆς λεπίδος, ὥστε ἂνω τῆς μέσης ἔμενον ἀβλαβῆς καὶ χρησίμη εἰς μάχην, καὶ 2ον σφόντες μετ' ἐκυτῶν μαλακῶν τι ρινίων, δι' οὗ ἠκόνιζον τὴν λεπίδα, ὥσπερ ἐβλάπτετο ἡ ἀκμῆ.

Συμβουλεύω τὴν χρῆσιν ὁμοίου ρινίου.

Ὅταν δε μεταχειρισθῆς τοῦτο, ἐπίψαυε δι' αὐτοῦ τὴν λεπίδα, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ κάτω μέρους, ἀλλ' εἰς τρόπον ὥστε οἱ ἀφανεῖς τοῦ ἐργαλείου ὀδόντες νὰ ἦναι πρὸς τὰ κάτω.

Βλάπτεται ἡ ἀκμῆ τῆς σπάθης, οὐ μόνον ἀν' ἑλκωμεν ἢ βάλλωμεν εἰς τὴν θήκην τὴν σπάθην μετὰ βίαιας κινήσεως, ἀλλὰ καὶ διότι αὐτὴ τρίβεται διαταρασσομένη ἐν τῇ θήκῃ. Μὴ ρίπτε λοιπὸν τὴν σπάθην εἰς τὴν θήκην μετὰ βίας, ἀλλὰ καταβίβασον αὐτὴν ἀταρά- χως καὶ προσέχων μὴ που τριβῇ ἡ ἀκμῆ.

Πρέπει δὲ καὶ τὰ ξύλα, τὰ κείμενα ἐν τῇ θήκῃ χάριν προφυλάξεως τῆς λεπίδος, νὰ ἦναι καλῶς ἠρμωσμένα καὶ νὰ ἐμποδίζωσι τὴν κίνησιν τῆς λεπίδος.

Ὅ,τι δὲ καταστρέφει τὴν λεπίδα, εἶναι μάλιστα ἡ ὑγρασία. Ποτὲ μὴ βάλῃς αὐτὴν εἰς τὴν θήκην της, ἐὰν πρῶτον δὲν τὴν σπογγίσῃς ἐπιμελῶς. Καὶ ἡ βροχὴ καὶ τὸ αἶμα καὶ ἡ οὐίχηλη σκουριάζουν τὴν λεπίδα, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀτμοσφαιρῆς ἢ ἐλαχίστη ὑγρασία προσκολλ- ᾶται εἰς τὴν στιλπνὴν ἐπιφανείαν της, καὶ τῆς ποτίζει τοὺς πόρους.

Ἄν τὴν ἀποθέτῃς ἀσπόγγιστον, ἡ ὑγρασία της μεταδίδεται εἰς τὴν θήκην, δυσκολώτατα στεγνόνουσα ἔπειτα ἔχε λοιπὸν πάντοτε, ἐν καιρῷ πολέμου, λαδομένην τὴν λεπίδα.

Ἐὰν ἐνεκεν ῥαγδαίας βροχῆς εἰσέλθῃ εἰς τὴν θήκην ὕδωρ, καὶ καταβῆναι μέχρι τοῦ βᾶθους σκουριάξῃ αἰωνίως τὴν ἀκωκὴν, ἀφαι- ρεσον τὰ ξύλα καὶ βάλε τὴν θήκην κενὴν εἰς τὸν ἥλιον ἢ πλησίον πυρός· ἐν τὴν πυρῶνης, πρόσχευε μὴ ἀναλόσῃ ἢ κόλλησις, καὶ βρα- δεὺς σύρονε αὐτὴν μέχρις οὗ ἐκλείψῃ ἡ ὑγρασία. Ἄν τὰ μέσα ταῦτα ἦναι ἀνεπαρκῆ, βάλε πολλάκις τὴν θήκην ἐν θερμῇ τεφρᾷ.

Ἰππεῖς τινες, ἐὰν τυχόντες πεζοὶ κρατῶσι γυμνὴν τὴν σπάθην, στηρίζουσι πολλάκις τὴν ἀκωκὴν κατὰ γῆς. Τοῦτο σκουριάζει καὶ φθείρει τὴν ἀκωκὴν.

Διὸ, ἐν ὥρᾳ συμπλοκῆς, δὲν πρέπει νὰ ἔχωσι πίστιν εἰς τὴν σπά- θην των. Ἄλλοι δὲ τινες ἐν σταθμῷ ψήνουσι τεμάχιον κρέας, περὶ ὧν

τες αὐτὸ εἰς τὴν ἀκωκὴν τῆς σπάθης, ἥτις ἀποβάλλουσα τὴν βαφὴν καταντᾷ ἄχρηστος εἰς ὑπεράσπισιν.

Κανὼν γενικὸς, *Πρόσεχε καὶ ἐπιμελοῦ ὅσον τὸ ξυρτάγιόν σου καὶ τὴν λεπίδα τῆς σπάθης σου.*

Ἐρ. *Πιστεύεις, οὐκ ἢ λόγῃ τοῦ ἰππέως εἶναι κράτιστον ὄπλον;*

Ἀπ. Κράτιστον καὶ φοβερόν διὰ τε τὴν προξενουμένην ἐντύπωσιν καὶ διὰ τὰ θανατηφόρα κτυπήματα.

Ἐρ. Πρέπει νὰ τὴν μεταχειρίζομεθα καθ' ὅν τρόπον ὀρίζει ὁ κανονισμὸς;

Ἀπ. Ὅχι. Κατὰ γενικὸν κανόνα, ὁ ἵππεὺς δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς κέντρον τι κύκλου, οὗτινος τὴν περιφέρειαν χαραττεῖ ἡ ἀκωκὴ τῶν ἵππικῶν ὄπλων. Οἱ λοχγοφόροι ἵππεῖς πρέπει νὰ κεντῶσιν ἐπὶ διάστημα ἡμικυκλίου πρὸ αὐτῶν, κατὰ δὲ τὸ ἄλλο ἡμικύκλιον μεταχειρίζονται ἐν κύκλῳ τὴν προφυλαξίν.

Ἐρ. *Διὰ τί;*

Ἀπ. Τότε μόνον εὐστόχως κεντῶμεν ὅταν ἔχωμεν πρὸς τὰ ἄνω τὴν παλάμην, τὸ δὲ ἐμπροσθινὸν μέρος τοῦ βραχίονος καὶ τὸ σῶμα συντρέχουσιν εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς λόγχης. Ἄνευ τῶν δύο τούτων ἀπαρσιτικῶν ὄρων, ἄπεχε νὰ μεταχειρισθῆς τὸ κέντημα, διότι ὁ ἐγθρὸς εὐκόλως ἀποφεύγῳ αὐτὸ διὰ προφυλάξεως, δύναται νὰ σὲ ἀφοπλίσῃ. Τὸ ἀνωφελὲς τῶν ἐπισφαλῶν τούτων κτυπημάτων εἶναι τὸ μετριώτερον τῶν ἐξ αὐτῶν προκυπτόντων ἀτοπημάτων. Πᾶν δὲ ἀνωφελὲς, ἐν ὄρῳ πολέμου, γέγεται ἀμάθεια καὶ κίνδυνος.

Ἐρ. *Ποῖα λοιπὸν κτυπήματα νὰ μεταχειρισθῶμεν ἐν πολέμῳ;*

Ἀπ. Τὸ ἐμπρὸς, δεξιᾷ, καὶ ἀριστερᾷ κεντᾶτε, τὸ δεξιᾷ, ἀριστερᾷ καὶ ἐν κύκλῳ φυλαχθῆτε.

Ἐρ. *Ἄλλ' ἂν πολέμοι ἵππεῖς μᾶς παροκολουθῶσι διώκοιτες;*

Ἀπ. Τότε, δεξιᾷ, ἀριστερᾷ ἢ ἐν κύκλῳ φυλαχθῆτε, διότι τὰ κινήματα ταῦτα, ἐὰν καλῶς γίνωνται, εἶναι ἀποτελεσματικὰ καὶ ἀμυντικώτατα.

Καὶ ἀληθῶς οἱ κτύποι οὗτοι εὐρίσκουσιν ἀφεύκτως ἢ τὸν ἵππεα, ἢ τοῦ ἵππου τὴν κεφαλὴν, καὶ ἡ καταφορὰ τοῦ ὄπλου γενομένη ἰσχυροτέρα διὰ τὸ βᾶρος τῆς ὠθήσεως, ἀνατρέπει ἀμέσως τὸν πολέμιον, ἢ ἀναχαιτίζει τὸν κτυπηθέντα ἵππον. Ἀπειράκις εἶδα ταῦτα, ἀναφέρω δὲ μόνον τὸ πάθημα τοῦ γενναίου λοχαγοῦ Βρῶ, (συνταγματάρχου σήμερον τοῦ 1ου τῶν λοχγοφόρων) ὅστις ἐν Εὐλῶ, ἐνῶ κατεδιώκομεν τοὺς Κοζάκους, ἐπίστευεν ὅτι ἐποίησε ἤδη ὑποχείριον ἕνα ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' οὗτος, ὅστις ἀριστερᾷ αὐτοῦ κείμενος ἐκράτει τὴν λόγχην δεξιᾷ ἐμπρὸς, ἀνασηκωθείς ἐπὶ τῶν ἀναβατήρων, ἐξετέλεσε τάχιστα τὸ κίνημα, ἐν κύκλῳ φυλαχθῆτε, καὶ ἀνέτρεψε τὸν λοχ-

τὸν κατὰ γῆς. Τὸν ἵππον τοῦ ἔλαβον οἱ Κοζάκοι, αὐτὸς δ' ἐσώθη χάριν εἰς τὴν κραταιῶς καὶ ἐπιτηδεῖως γενομένην ἐπιβολὴν τοῦ 7ου τῶν ἡμετέρων ψιλῶν. Εἶδα τὸν λοχαγὸν θεραπευόμενον εἶχε τὴν ἀροπλάτην ὡς διὰ ξίφους κεκομμένην.

Καὶ τὸ κίνημα, *φυλαχθῆτε*, πρέπει νὰ ἐτελεῖται καρτερῶς, κινουμένου τοῦ ἐμπροσθινοῦ μέρους τοῦ βραχίονος, διότι ἂν τὸ σῶμα κινήθῃ ὑπὲρ τὸ δέον, ὁ ἵππεὺς διασκαλεύεται καὶ δύναται νὰ καταπέσῃ. Ἴδου εἰς τί συνίσταται ἡ ἐπιστήμη τῶν ἀμυντικῶν ἢ ἐπιθετικῶν τούτων κινήματων, εἰς τὸ νὰ λογίζωμεν τὸν χρόνον, ὅστις χρειάζεται εἰς τὴν λόγχην ἕνα χιρᾶξ τὸν κύκλον.

Εἶδα γέροντας Κοζάκους, οἵτινες καταδιωκόμενοι παρὰ τῶν ἡμετέρων ἐχόντων ὄπλα οὐ μακρὰ, στραφέντες ἐσταμάτησαν καὶ περιέβην ἀταράχως, οὐκ εἰνόντες τὴν λόγχην ἐμπρὸς, (διότι ἐγνώριζον ὅτι οἱ πολέμοι ἠδύναντο νὰ προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τὸ κέντημα καὶ νὰ τοὺς φονεύσωσιν) ἀλλὰ φέροντες τὴν λόγχην ἐμπρὸς δεξιᾷ καὶ εἰς τὸ πρῶτον κίνημα ἀριστερᾷ φυλαχθῆτε. Οὕτω μετὰ ταῦτα κεντῶντο διὰ τοῦ ἀριστερᾷ φυλαχθῆτε, ἐποίουν ἀνωφελῆ τὴν προβολὴν τῶν πολεμίων, καὶ ἀριστερᾷ στρεφόμενοι ἠδύναντο φυσικῶς καὶ αὐτοὶ νὰ καταδιώκωσι καὶ νὰ προσβάλλωσι τὸ ἀριστερὸν τῶν ἀντιπάλων.

Ἐρ. *Πῶς ἐν μάχῃ νὰ κτυπῶ διὰ τῆς λόγχης;*

Ἀπ. Κράτει, ὡς προείπον, τὸ δόρυ σφίγγων αὐτὸ διὰ τῆς παλάμης πρὸς τὰ ἄνω κειμένης, καὶ μήποτε βίβοκινδυνεύσης μεταχειρισμένου κίνημα οἰοδηπότε, καθ' ὃ ἀναγκάσθῃς νὰ ἔχῃς τὴν παλάμην πρὸς τὰ κάτω, διότι καὶ ἐλάχιστόν τι κτύπημα τοῦ ἀντιπάλου, ἀπογοῦντος καὶ τοῦ βάρους τοῦ ὄπλου σου, δύναται νὰ τὸ ἐκτιπῇ μακρὰν σου. Καὶ ὁ μὲν κανονισμὸς δὲν ὀρίζει τῆς λεπτομερείας τοῦ κινήματος τούτου, σὺ δὲ πράττε ὡς ἀνωτέρω, στρέφων πάντοτε τὴν παλάμην πρὸς τὰ ἄνω.

Βράχυνε, ὅσο δυνατόν, τὰ κινήματά σου, καθιστῶν ταῦτα ταχύτερα καὶ ἀσφαλέστερα. Ἐπικίνδυνον εἶναι ἂν θέλων νὰ κτυπήσῃς στρέφῃς πολὺ πρὸς τὰ ὀπίσω τὸν βραχίονα, διότι τὸ δόρυ σου μακρὸν ἱκανῶς ἔχει τὴν δύναμιν τὴν ἀπαιτουμένην ἕνα διαπεράσῃ τὸν πολέμιον.

Ἐρ. *Ἀπαγορεύεις λοιπὸν ὀριστικῶς πᾶσαν πρὸς τὰ ὀπίσω κίνησιν, ὅταν κτυπῶμεν κατ' εὐθείαν διὰ τῆς λόγχης;*

Ἀπ. Μόνον τὸ κίνημα τοῦτο συμβουλεύω κατὰ γενικὴν τινα ὑποψοφῆσιν, ἢ ὅταν στρατός τις φερόμενος πρὸς τὰ ἐμπρὸς περικυλλωνεταὶ ὑπὸ τῶν πολεμίων, τότε δὲ ὁ μὲν πρῶτος ζυγὸς ὅς προ-

τείνη εμπρός τὴν λόγχην, ὁ δὲ δεύτερος ἄς τὴν στρέψη ὑπίσω, καὶ χρησιμώτατα θὰ ἴηαι τὰ ἀποτελέσματα.

Οἱ αξιωματικοὶ ἀνάγκη νὰ ἐπιθεωρῶσιν, ἐν ἐκστρατεία, τὰς λόγχας πειθόμενοι ἂν ἴηαι λαδωμένοι καὶ ἀκονημένοι. Ἡ λόγχη ἔχουσα καλλίστην τὴν ἀκμὴν καὶ τὴν καθαριότητα, ὕπου κτυπᾷ εἰναι θανατηφόρος.

Εἶδα ἱππεῖς ἡμετέρους οὐδὲν παθόντας ἀπὸ 20 πληγῶν Κοζάκων, καὶ μάλιστα ἀκολουθοῦντας μετ' οὐ πολὺ τὴν ὑπηρεσίαν των.

Ἐρ. Καὶ πῶς τοῦτο;

Ἀπ. Διότι αἱ λόγχαι τῶν Κοζάκων ἦσαν εἰς κακὴν κατάστασιν, οὐ μόνον δι' ἀμέλειαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐφεξῆς αἰτίαν, ἣν πρέπει νὰ ἀναφέρω.

Αἱ λόγχαι τῶν Κοζάκων εἶχον μίαν ἀκωκὴν μόνην, διὸ καὶ πεζεύοντες ἐνέπηγον τὴν λόγχην αὐτὴν εἰς τὴν γῆν, θέλοντες νὰ μὴ τὴν ἀφήσωσι κατὰ γῆς· οὕτως ἡ ἀκμὴ ἡμβλύνετο. Ἐχε λοιπὸν εἰς κανόνα ἀτρεπτον ταύτην μου τὴν συμβουλήν· οὐδέποτε καὶ ἐπ' οὐδεμιᾷ περιστάσει σοὶ ἐπιτρέπεται νὰ ἐμπήγῃς εἰς τὴν γῆν τὴν λόγχην, προτιμότερον ἄφες αὐτὴν κατὰ γῆς.

Ἐὰν αἱ σημαῖαι τῶν λογγῶν ἴηαι πλατεῖαι τόσον ὥστε νὰ ἐμποδίζωσι τὸν δρόμον αὐτῶν, πρέπει νὰ ἀφαιρῶνται ἐν πολέμῳ, διατηρούμεναι μόνον ὅταν χρησιμεύωσιν ἵνα διακρίνονται καὶ γνωρίζωνται οἱ φίλοι.

Πρέπει ὁ ἱππεὺς νὰ φέρῃ τὴν λόγχην στηρίζων αὐτὴν ὅτε μὲν εἰς τὸν δεξιὸν ἀναβατῆρα, ὅτε δὲ εἰς τὸν ἀριστερόν, καὶ μετ' ὀλίγον νὰ τὴν κρατῇ ὁ ἴδιος εἰς χεῖρα.

Ὁ συνεπτυγμένος (διπλωμένος) μανδύας ἐθεωρήθη ὡς ἱκανὴ προφυλαχὴ τῶν ἀνδρῶν.

Ἡ συνήθεια τοῦ νὰ διπλώνωμεν τὸν μανδῦαν σταυρόντες αὐτὸν ἐπὶ τοῦ στήθους ἐν ὥρᾳ μάχης τρία ἔχει καλὰ. Καὶ πρῶτον μὲν μένουσιν αἱ πιστολοθήκαι ἐλεύθεραι πρὸς χρῆσιν τῶν πιστολίων, δεύτερον δὲ φέροντες πλησιεστέραν τὴν ἀριστεράν πρὸς τὸν αὐχένα τοῦ ἵππου, ὁδηγοῦμεν αὐτὸν μετὰ πλείονος εὐκολίας. Τρίτον τέλος καλόν, ὅτι ὁ μανδῦας προφυλάττει τὸν ἱππέα, ἀλλ' ὁ ἱππεὺς οὐ μόνον πρέπει νὰ διπλῶνῃ καλῶς τὸν μανδῦαν καὶ νὰ τὸν σταυρώσῃ εἰς τὸ στήθος ἐπιτηδείως, ἵνα μὴ στενοχωρῆται παντάπασιν, ἀλλ' ἐν ὥρᾳ ἐφόδου νὰ φυλαχθῇ καλῶς, μὴ ὁ ἐχθρὸς βάλῃ χεῖρα εἰς τὸν μανδῦαν, διότι εἶναι κίνδυνος νὰ πέσῃ κάτω καὶ νὰ μείνῃ αἰχμάλωτος.

Ἐντροπὴ βεβαίως ἂν ὁ ἱππεὺς χάσῃ τὰ ὄπλα του· καὶ ὁμοῦς ἐπιτρέπεται εἰς αὐτὸν νὰ ἀφήσῃ τὴν λόγχην του, διαπεράσας δι' αὐ-

τῆς ἐχθρόν. Εἶδα πολλάκις τοσοῦτον ἐπιτυχῆ κεντήματα, ὥστε ἡ λόγχη εἰσδύσασα μεταξὺ δύο πλευρῶν διεπέρασε τὴν ὠμοπλάτην, ἀδύνατον δὲ σχεδὸν ἦτον νὰ ἀφαιρηθῇ. Ὁ δὲ πληγωθεὶς ἐχθρὸς ἐν σπασμῷ πόνου καὶ θανάτου ἐφέρετο ὑπὸ τοῦ ἵππου αὐτοῦ, σύρων κατόπιν καὶ τὴν λόγχην καὶ τὸν λογχοφόρον εἰς μάτην προσπαθοῦντα νὰ τὴν ἀφαιρέσῃ.

Ὁ ἀνδρείτερος τῶν λογχοφόρων τοῦ ἡμετέρου συντάγματος ἐφρονεῖτο εἰς τοιαύτην θέσιν κατὰ τὴν ἐν Ραύγεμβαχ μάχην, παρακούσας τὴν διαταγὴν μου καὶ ἐπιμένων διὰ ψευδῆ ἰδέαν τιμῆς· ἀνωφελῶς ἐγὼ ἀνέκραζον πρὸς αὐτὸν, Ἄφες τὴν λόγχην, καλῶς τὴν ἐξηγόρασας· δὲν μὲ ἐπίστευσε καὶ ἀπομακρυνθεὶς τῶν ἡμετέρων, ἐθανάτωθη περικυκλωθεὶς πανταχόθεν.

Πλησίον δὲ τῆς Αἰλλης εὐζωνός τις ἱππεὺς ἦτον εἰς τὴν ἰδίαν περὶστασιν, ἀλλὰ τὸν ἠνάγκασα νὰ ἀφήσῃ τὴν λόγχην του, ὁ δὲ Πρωσσὸς ὑπῆγε εἰς 50 βημάτων ἀπόστασιν καὶ ἔπεσε νεκρός. Ἀνεκτῆσμεν ἡμεῖς πάλιν τὸ χωρίον ἐκεῖνο καὶ ὁ εὐζωνος, καταβάς ἀπὸ τοῦ ἵππου, ἀνέσυρεν, ἀλλὰ μετὰ πολλοῦ κόπου, τὴν λόγχην του.

Ὅτε προσεβάλαμεν ἐν Βατερλώ, τὰ τετράγωνα τῶν Ἄγγλων, εἰς τὴν ἡμετέρων λογχοφόρων, ἀδυνατῶν νὰ διαβῆξῃ τὴν πυκνότητα τῶν πολεμίων λογγῶν, ἠγέρθη ἐπὶ τοὺς ἀναβατῆρας καὶ ἐξεπρόβηκεν ὡς τζιρίτιον τὴν ἐκυτοῦ λόγχην, ἥτις διεπέρασεν ἕνα τὸν τοῦ πεζικοῦ, καὶ ἡ πτώσις τούτου ἠδύνατο νὰ μᾶς ἀνοίξῃ δίοδον, ἐὰν αὕτη ἀμέσως δὲν διεφράσσατο. Ἴδου λόγχη καλῶς καὶ ἐν τῆς ἐξαγορασθεῖσα!

Ἐρ. Ὅταν λαμβάνωμεν ὕψια ἐχθρῶν, τί τὰ κάμνομεν;

Ἀπ. Τὰ διατηροῦμεν ἂν ἔχωμεν ἀνάγκην, εἰδεμὴ τὰ φέρωμεν εἰς τὸν ὀπισθοφυλακὴν, καὶ τὰ θραύομεν.

Ἐρ. Καὶ πῶς θραύονται τὰ ξίφη;

Ἀπ. Θέτομεν ὀριζοντεῖως τὴν λεπίδα ἐπὶ δύο πετρῶν, ἐν ἀποστάσει κειμένων, καὶ ρίπτομεν μεταξὺ βαρύτερον λίθον. Ἀπαιτεῖται ὁμοῦς προσοχὴ μὴ τι τῶν δύο ἀποθραυσμένων τεμαχίων πληγὴν τινὰ εἰς ἡμῶν.

Ἐρ. Καὶ τὴν θήκη, πῶς;

Ἀπ. Διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου, καὶ δὲν θραύεται διὰ τούτου πάντως, καταντᾷ ὁμοῦς εἰς ἀχρησίαν.

Ἐρ. Τὸ δὲ τουφέκιον;

Ἀπ. Ρίπτομεν τὸ ἐμπύρευμα, καταβιβάζομεν τὸν λύκον, καὶ εἶτα λαμβάνομεν τὸ ὄπλον ἀπὸ τοῦ στόμα καὶ κτυποῦμεν τὸ κοντάκιον δυνατὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ δὲ κοντάκιον θραύεται παρὰ τὸν πύραιθον. Οἱ

Γάλλοι στρατιώται λέγουσι τούτο, *Kāw χροιομέρι, faire un jambon.*

Ἐρ. *Καὶ διατὶ ῥίπτομεν τὸ ἐμπύρευμα;*

Ἀπ. Ἴνα ἀποφύγωμεν τὸν κίνδυνον μὴ πέσῃ ὁ λύκος κατὰ τὸ κτύπημα, καὶ τὸ ὄπλον ἐκπυρσοκροτήσῃ καὶ μᾶς πληγώσῃ.

Ἐρ. *Ἀλλὰ διατὶ, μετὰ τὸ μέτρον τούτο, γὰ καταβιβάζομεν καὶ τὸν λύκον;*

Ἀπ. Διότι ἐκ τῆς ὀπῆς, ἥτις, εἰς τὰ ὄπλα μάλιστα τῶν ξένων στρατευμάτων, εἶναι μεγάλη, δύναται νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν σκάφην πυρίτις, καὶ ἂν πέσῃ ὁ λύκος δύναται νὰ γίνῃ ἐκπυρσοκρότησις. (*)

Ὅταν θέλωμεν νὰ καταστρέψωμεν ἐντελῶς τὰ ὄπλα, τότε εἰς τὴν θάλασσαν ἢ εἰς ποταμὸν ἢ λίμνην, εἰς ὑπάρχουσι παρὰ τὸ πεδίον τῆς μάχης, ῥίπτομεν πάντα τὰ τεμάχια τῶν συντριβέντων ὄπλων.

Ἐρ. *Καὶ πῶς καταστρέφομεν τὴν πυρίτιδα;*

Ἀπ. ῤίπτοντες αὐτὴν εἰς τὸ ὕδωρ ἢ διασκορπίζοντες αὐτὴν τοιούτοτρόπως, ὥστε νὰ μὴ χρησιμεύσῃ πλέον, ἢ τέλος ἀναφλέγοντες αὐτήν. Ἀλλὰ, κατὰ τὸν τελευταῖον τρόπον, λύομεν τὰ διάφορα δέματα, ἵνα ἐμποδίσωμεν νὰ γίνῃ ρῆξις. Τὰ δὲ ὀβουζία τὰ πλήρη καταστρέφονται μόνον ῥιπτόμενα εἰς τὸ ὕδωρ.

Πολλάκις θὰ ἀκούσης ὅτι ὁ δεῖνα στρατιώτης ἢ ἀξιωματικὸς ἔλαθε τὸν σταυρὸν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, διότι ἀφῆρασε τὴν κωνίζουσαν θρυαλλίδα βόμβας ἢ ὀβουζίου, καὶ βιβλία ἀκόμη διηγούνται τοιαῦτα ψεῦδη. (**) Φυλάττου μὴ τὰ πιστεύσῃς, διότι ἂν θέλῃς νὰ πράξῃς ὡς ἀνωτέρω, ἢ γενναιότης σου θὰ σοῦ ἐπιφέρει τὸν θάνατον. Ἢ θρυαλλὶς ὁποῖος δὴποτε σφαίρας εἶναι ἤδη κεκαυμένη ὅταν φθάσῃ μέχρι σοῦ. Μόνον ὁ πύραυλος ἐξακολουθεῖ καίωμενος, ἀλλὰ στερωμένους κελῶς εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀφαιρεθῇ.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

Τοῦ Φρουράρχου Μεσολογγίου, γενομένη κατὰ τὸν πανηγυρισμὸν τῆς πρώτης εικοσιπενταετηρίδος τῆς Βασιλείας.

Μεγαλειότατε!

Ἦ φρουρὰ τοῦ Μεσολογγίου σπεύδει δι' ἐμοῦ νὰ υποβάλλῃ εἰς τὸ

(*) Ἐξέλιπε σχεδὸν ἡ διὰ πυρολίθου χρῆσις τῶν ὄπλων. Ὅθεν ἀρκεῖ μόνη τοῦ κωνίζου φουλλίου ἢ ἀφαίρεσις.

(**) Καὶ ὅμως τινὲς τῶν ἐνδόξων τοῦ Μεσολογγίου φρουρῶν ὅτε ἐπίπετε βόμβα ἐπὶ καίουσα, ἔφραττον διὰ συνεπτυγμένου μαγδύου τὴν θρυαλλίδα, ἥτις, ἐμποδισθέντα τοῦ ἀέρος ἐσθύνετο. Σημ. τοῦ μεταφραστοῦ.

Ἰψηλοῦ Θρόνου Σοῦ τὰς πόδας, τὴν πρὸς τὴν Γ. Μ. πιστὴν ἀφοσίωσιν καὶ βαθυτάτην ὑπόκλισιν Τῆς.

Ἀγέι, Μεγαλειότατε, τὸ 25 ἔτος τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν κλεινὴν Πατρίδα τῶν μεγάλων σοφῶν καὶ τῶν μεγίστων στρατηγῶν Βασιλείας Σοῦ, καὶ κλέος αἰώνιον καὶ ἀμάραντος δόξα καταστέφει σήμερον τὸν εὐκλεῆ γόνον τῶν Βιταλοβάχων, τὸν Τρισεῖδαστον τῶν Ἑλλήνων Βασιλέα, προορισθέντα νὰ ἰδρῦσῃ τὸν θεοστήρικτον Θρόνον Του ἐπὶ τῆς περικλειοῦς Πατρίδος τοῦ Κέρροπος, ἐπὶ τῆς ἐστίας τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν φώτων.

Ἡ φρουρὰ τοῦ Μεσολογγίου, ἀγαλλομένη καὶ φαιδρὰ διὰ τὴν εὐτυχή συμπλήρωσιν τῆς Εἰκοσιπενταετηρίδος τῆς ἐνδόξου Βασιλείας Σοῦ, πολὺ νὰ καθικετεύσῃ τὴν Γ. Μ. ὅπως εὐαρεστηθῇ νὰ δεχθῇ τὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς τῆς, συνωδευμένας μὲ τὰς πρὸς τὸν Ἰψιστον ἐκτενεῖς δεήσεις τῆς ὑπὲρ τῆς μακροβιότητος τῆς Ἰμετέρας Μεγαλειότητος καὶ τῆς Σεπτῆς Ἀνάσσης, καὶ ὑπὲρ τῆς κρατύσεως καὶ στηρίξεως τοῦ Ἰψηλοῦ Ἰμῶν Θρόνου, εἰς πολλῶν εικοσιπενταετηρίδων περιόδους.

Τῆς Ἰμετέρας Μεγαλειότητος εὐπειθέστατος θεράπων φρουρῆς Μεσολογγίου.

Γ. ΚΑΛΟΣ
Ταγματάρχης.

ΑΓΓΕΛΙΑ. (*)

Ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων ὑπάρχουσι τινες καὶ τοῖς ἐπισημνότεροι καὶ λίαν περιζήτητοι, τῶσφ σπάνιοι, ὥστε καὶ τὸ ἴδιον αὐτῶν τοῖς πλείστοις ἀγνωστον εἰσέτι διαμένει.

Ταῖς συγγραφεῦσι τούτοις συγκαταριθμοῦνται καὶ οἱ ἐν ἐνὶ τόμῳ, ἐν ἔτει 1663 τύποις ἐκδοθέντες, ΠΑΛΑΙΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ (VETERES MATHHEMATICI) προσαγορευόμενοι, οἵπερ εἰσὶν ὡφελιμότεροι τε καὶ ἀνγκαιότεροι οὐ μόνον τῆς ἐπιστήμῃσιν, ἀλλὰ καὶ παντὶ λογίῳ. Ἀλλ' ἡ ἐκδοσις αὕτη, ἢ καὶ μόνη τυγχάνει οὔσα, τιμᾶται τῶσων χρημάτων (διότι καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς παλαιοπωλείοις

(*) Ὁ λοχαγὸς Κ. Χαντζερῆς, γνωστὸς ἤδη εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἡμῶν φιλολογίαν, ἀνεδέχθη ἔργον φύσει μὲν πολυδάπανον καὶ ἀνεργδὸν, ὡφελιμώτατον δὲ εἰς τὰντι ἐπιστήμονα ἢ λόγιον.

Τὸν Παλαιῶν Μαθηματικῶν τὴν ἐκδοσιν ταύτην συνιστῶμεν ὡς πολῦτιμον εἰς τὴν πεπαλαιωμένον ἀξιωματικὴν.

Σημ. τοῦ ἐκδότη.

τῆς τε Γερμανίας, Γαλλίας τε καὶ Ἀγγλίας τιμᾶται ἀπὸ διακοσίων τοῦλάχιστον δραχμῶν, μέχρις ἑκατὸν καὶ πενήνηντα,) ὥστε μόνοι οἱ πλοῦσιοι δύνανται ἀποκτήσαι αὐτήν.

Ὅθεν, πᾶν ἀναγκαῖον ὄντων ἡμῖν τῶν συγγραμμάτων τούτων, δι' ἄλλα τε πλείεστα, καὶ διὰ τὸν μέγαν ἐν αὐτοῖς εὐρισκόμενον ἠθ-
σαυρὸν τεχνικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὄρων, ἀρμολόγων πληρέστα-
τα πρὸς πλείεστα τῶν καθ' ἡμᾶς τεχνικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἔργων
καὶ κατασκευασμάτων, σκοπὸν προϋθέμην ἐκδοῦναι αὐτά, ἵνα, πρὸς
τοῖς εἰρημένοις, κατασταθῶσι καὶ κοινὰ πᾶσι τοῖς φιλογενέσι, διὰ
τὴν σμικροτάτην τιμὴν, ἣν θήσω ἐπὶ τῇ ὑπ' ἐμοῦ ἐπιχειρησθησο-
μένη ἐκδόσει.

Οἱ ΠΑΛΑΙΟΙ οὗτοι ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ, οἵπερ καὶ ἐμοὶ μεγάλως ἐ-
χρησίμευσαν πρὸς τὴν σύνταξιν τῶν πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐκδοθέντων
ἐπιστημονικῶν καὶ φιλολογικῶν πονημάτων μου, καὶ ὧν τὴν νεαν,
ὑπ' ἐμοῦ, ἐκδοσιν τιμῶν τριάκοντα μόνον δραχμῶν, (ἀντὶ, ὡς μέχρι
τούδε, ἐν μὲν τοῖς παλαιοπωλείοις, διακοσίων, καὶ ἑκατὸν πενή-
νηντα' ἐν δὲ τοῖς βιβλιοπωλείοις, τριακοσίων καὶ ἔτι πλέον) περι-
λαμβάνουσι τάδε.

α. Ἀθηναίων. Περὶ μηχανημάτων.

β. Ἐκ τῶν Ἀπολλοδώρου, Πολιορκητικά.

γ. Ἐκ τῶν Φίλωνος βελοποικικῶν λόγων δ' καὶ ε'.

δ. Βίτωνος Κατασκευὰς πολεμικῶν ὄργάνων καὶ καταπελτικῶν.

ε. Ἡρώου χειροβαλίστρας κατασκευῆν καὶ συμμετρίαν.

ς. Ἡρώου Κτησιβίου βελοποικικά.

ζ. Ἡρώου Ἀλεξανδρέως πνευματικά.

η. Τοῦ αὐτοῦ, περὶ αὐτοματοποιητικῶν.

θ. Ἰουλίου Ἀφρικανοῦ χειστούς.

ι. Ὅπως χρῆ τὸν πολιορκουμένης πόλεως στρατηγὸν πρὸς
τὴν πολιορκίαν ἀντιτάττεσθαι.

Περιέχουσι δὲ πάντες ὁμοῦ καίμενον μὲν, ἑνὸς καὶ πενήνηντα
περίπου φύλλων τυπογραφικῶν, σχήματα δὲ, περὶ τὰ διακόσια.

Ἐκ τῆς καινῆς δὲ ταύτης ὑπ' ἐμοῦ μελετωμένης ἐκδόσεως, πη-
ζουσι δύο οὐ σμικρὰ καλὰ τὸ μὲν, ὅτι διαδίδονται συγγραμμάτων
πολύτιμα καὶ σπανιώτατα τὸ δὲ, ὅτι αὐτὰ καθίστανται καὶ εὐο-
νότερα, ὡς καταβιβάζομένης τῆς τιμῆς αὐτῶν πᾶν πολὺ.

Ἀλλὰ σὺν τούτοις προτίθεμαι καὶ ἄλλο τι ὠφέλιμον τὸ χρη-
γῆσαι δηλονότι ἀνάλογον μέρος καὶ ἱκανὸν τοῦ καθαροῦ κέρδους τῷ
ταμείῳ τῶν χειρῶν καὶ ὄργων τῷ κατὰ γῆν στρατοῦ, ἐν προ-
κύψῃ τοιοῦτον.

Διὰ ταύτην οὖν τὴν κατ' ἐμὲ κοινωφελῆ πρόθεσίν μου, παρακαλῶ

πάντας τοὺς φιλομούσους καὶ φιλογενεῖς, ὅπως χρηρηγήσωσι τὴν δέου-
σαν συνδρομήν.

Τὰ δὲ συγγραμματα ταῦτα, ἅπερ διαιρῶ εἰς τόμους τρεῖς, τιμῶ
ῶς, ἐξῆς.

Διὰ μὲν τοὺς ἐν τῇ ἡμεδαπῇ συνδρομητάς, ἕκαστον μὲν τῶν σω-
μάτων, δραχμῶν τριάκοντα (30) ἕκαστον δὲ τῶν τόμων, δέκα
(10). Διὰ δὲ τοὺς ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ καὶ τῇ μήπω ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι,
ἕκαστον μὲν τῶν σωμάτων, δραχμῶν τριάκοντα καὶ τριῶν (33)·
ἕκαστον δὲ τῶν τόμων, ἑνδεκά (11).

Τὸ δὲ τίμημα ἑκάστου τῶν τόμων δοθήσεται ἅμα τῇ παραλαβῇ
αὐτοῦ.

Πρὸς τοῦτοις, τὰ βιβλία πεμφθήσονται, πρὸς μὲν τοὺς ἐν τῇ ἡ-
μεδαπῇ συνδρομητάς, καθ' ἕνα τρόπον πέμπεται καὶ τὸ στρατιωτι-
κὸν περιοδικὸν σύγγραμμα Ἀπόμαχος, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν ἐπίσης
τρόπον εἰσπραχθήσεται καὶ ἡ συνδρομή πρὸς δὲ τοὺς ἐκτὸς ταύτης
καίμενοντας, διὰ τῶν Κυρίων Προξένων τῆς Ἑλλάδος, οἷς δοθήσε-
ται καὶ τὸ ἀντίτιμον, ἵνα ἀποσταλῇ μοι.

Ἐπὶ τέλους παρακαλῶ τοὺς Κυρίους συνδρομητάς, ὅπως γράψωσι
τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον αὐτῶν εὐαναγνώστως, καὶ κατὰ τὴν τάξιν
τῶν ἐπομένων πινάκων.

Ἀθήνησι, τῇ 13 Δεκεμβρίου 1857.

ΓΡ. Ἀ. ΧΑΝΤΣΕΡΗΣ.

Ἀρχηγὸς τοῦ πυροβολικοῦ καὶ εἰσαγγεὶς τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ἰπουργείου.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ.

Στρατιωτικὴ ἱεραρχία.

Πρὸ τῆς ἐκστρατείας εἰς Τιλσίτ (1807), ὁ αὐτοκράτωρ Ναπο-
λεὼν, θέλων νὰ φέρῃ πλησίον τοῦ Θρόνου αὐτοῦ τὰ λείψανα τῆς πα-
λαιῆς ἀριστοκρατίας, συνέστησε τὸ σῶμα τῶν ἐκλεκτῶν χωροφυ-
λακῶν, ἐν ᾧ πολλοὶ νέοι ἐκ τῶν πρώτων τῆς Γαλλίας οἰκογενειῶν
κατετάθησαν, ἰδίᾳ δαπάνῃ ἐνδουθέντες καὶ ἀγοράσαντες ἵππους καὶ
ἵπποσκευὴν.

Ὁ νέος δ' Ἀλβινιάλ, ἐκλεκτὸς γενόμενος χωροφύλαξ, ὠμίλει με-
τὰ πολλῆς οἰκειότητος πρὸς τὸν διοικητὴν τοῦ σώματος, στρατη-
γὸν ὄντα. Καὶ μίαν τῶν ἡμερῶν παρουσιασθεὶς εἰς αὐτόν, ἐζήτησε εἶ-
δη τινὰ ἐνδυμασίας καὶ ἵπποσκευῆς, ἀλλ' ὁ γέρον στρατηγὸς, σύ-
μφωνος γενόμενος, τῷ ἀπεκρίθη.

— Άγαπητέ μου Δ. Άλβινιάλ, ὅτε εἰς Παρισίους εἰς τὰ Σαλόνια τῆς δουκίσσης Λὺν ἐπαίξομεν τὴν τυφλόμυγα, ἐφερόμεθα χωρὶς ἐθιμοταξίας τινος, ὡς καλοὶ φίλοι καὶ σύντροφοι, ἀλλὰ τῶρα καὶ ἐδῶ ἀλλέως πρέπει νὰ γίνωνται τὰ πράγματα. Μάθε τί ἐστὶν ἱεραρχία στρατιωτικὴ. Μοὶ εἶπες ὅτι ἔχεις ἀνάγκη εἰδῶν τινῶν ἵπποσκευῆ; καὶ ἐνδυμασίας; Πολὺ καλὰ· ἀλλὰ τὰ ζητεῖς ἀπ' ἐμὲ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ σώματος; Τοῦτο εἶναι ἐναντίον τοῦ κανονισμοῦ. Πρέπει νὰ τὸ εἰπῆς εἰς τὸν ἐπιλοχίαν, ὅστις διὰ τοῦ ὑπολοχαγοῦ μεταβιβάζει τὴν αἰτησίην σου εἰς τὸν λοχαγόν. Ὁ λοχαγὸς ἀναφέρει εἰς τὸν ταγματάρχην, καὶ οὗτος εἰς ἐμὲ, ὅστις εἰμὶ ὁ ἀρχηγὸς πάντων καὶ διατάττω τὰ δέοντα. Ἐννοεῖς καλὰ, ἀγαπητέ μου Δ' Άλβινιάλ;

— Μάλιστα, στρατηγέ μου.

— Οὕτω πρέπει νὰ γίνηται πάντοτε καὶ πανταχοῦ.

Τῇ δὲ ἐπιόσῃ, συμπλοκῆς φοβερᾶς γενομένης εἰς τὴν Ἰαίνην, ἐπληρώθη βαρέως ὁ Δ' Άλβινιάλ, καὶ ὁ ἀρχηγὸς του, ὅστις τὸν ἠγάπα, ἔτρεξε νὰ τὸν ἰδῆ καὶ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ πῶς εἶναι.

— Στρατηγέ, ἀπεκρίθη ὁ τραυματίας, διατάξατε τὸν ταγματάρχην νὰ προσκαλέσῃ τὸν λοχαγόν, οὗτος τὸν ὑπολοχαγόν καὶ ὁ ὑπολοχαγὸς τὸν ἐπιλοχίαν, καὶ τότε ἀποκρίνομαι καθὼς ὀρίζει ἡ στρατιωτικὴ ἱεραρχία.

Ἐγέλασεν ὁ στρατηγὸς διὰ τὴν ἀταραξίαν τοῦ πάσχοντος, καὶ ὁ Ναπολέων μαθὼν τοῦτο ἐγέλασε πολὺ καὶ αὐτὸς εὐχαριστούμενος διὰ τὸ ἐν κινδύνοις ἀτάραχον τῶν πολεμιστῶν του.

Ἡρωϊσμός.

Ὁ στρατάρχης Λάν, μετὰ πολλὰς καὶ ἐπικινημένους ἐφόδους κατ' ἀπρίλιον τοῦ 1809, ἐκυρίευσεν ἐπὶ τέλους τὴν Ρατισβώνην. Τότε δὲ ἀξιωματικὸς τις τῶν γεν. ἐπιτελῶν, καὶ τοι καιρίως τραυματισθεὶς, κεντῆ τὸν ἵππον, φθάνει τάχει ἀστραπῆς εἰς τὸν λόφον ὅπου ἦτον ὁ Ναπολέων ἐν μέσῳ πολλῶν ἀξιωματικῶν, πεζεύει καὶ μὴ δυνάμενος νὰ μείνῃ ὀρθός, ἐφώνησεν ὠχρὸς καὶ αἰματωμένος.

— Μεγαλειότατε, ἐπήραμεν τὴν Ρατισβώνην! ἰδέτε κυματίζοντες ἐκεῖ τοὺς ἀστὸς σας.

— Κόρις, εἶσαι πληγωμένος; τὸν διέκοψεν ὁ Ναπολέων.

— Ὄχι, Μεγαλειότατε, ἀλλὰ φονευμένος! ἀποκρίνεται ὁ ἥρωϊκὸς ἄγγελος τῆς νίκης, καὶ τὸν ὑψηλὸν τοῦτον λόγον εἰπὼν, ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν νεκρός.

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

Τοῦ ταμείου τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν.

Ι. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΣ Ἰπομοίραχος.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Ἀρχαιολογικαὶ καὶ ἱστορικαὶ τινες εἰσῆσεις περὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ φρουρίων. — Σκέψις, περὶ τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ. — Περὶ τῆς ἐν πολέμῳ χρήσεως τῶν ὄπλων. — Προσφώνησις. — Ἀγγελία. — Ἀνάλεκτα.

Α Γ Γ Ε Λ Ι Α

Ἐπειδὴ πολλοὶ ἐκ τῶν Κ. Ἀξιωματικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ μᾶς παρετήρησαν ὅτι κατὰ λάθος δὲν περιήλθεν εἰς αὐτοὺς ἡ Ἀγγελία τοῦ Ἀπομάχου, ὅπως καταγραφῶσι ὡς συνδρομηταί, ἐξαποστέλλομεν πρὸς πάντας τὸ φυλλάδιον, καὶ ὅστις δὲν εὐχαριστηθῆ νὰ μεθέξῃ τῆς τιμῆς νὰ συνδράμῃ τὰς χήρας καὶ ὄρφανὰ τοῦ Στρατοῦ, παρακαλεῖται νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ ἀμέσως.

Ὅστις ἐκ τῶν μὴ καταγραφέντων ὡς συνδρομητῶν δεχθῆ τὸ πρῶτον φυλλάδιον τοῦ Ἀπομάχου, λογίζεται συνδρομητῆς ἐπὶ ἓν ἔτος.

Τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν τοῦ Ἀπομάχου θέλου δημοσιευθῆ καθ' ἑξαμηνίαν μετὰ τοῦ γενικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Κ. Ἀξιωματικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, εἰς ὃν ἴκονσι διακρίνεσθαι ὡς συνδρομηταί τοῦ Ἀπομάχου.

Ὅστις ἐν τῇ πατριωτικῇ αὐτοῦ ἀγαθότητι προσφέρῃ πλεον τῶν 50 δραχμῶν εἰς τὸ ταμεῖον τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν, θέλει ἀνακηρύττεσθαι ὑπὸ τοῦ Ἀπομάχου εὐεργέτης τοῦ ταμείου καὶ θέλει δημοσιεύεσθαι τὸ ὄνομά του.

Ὅσάκις ἀλλάσσοσι τόπον διαμονῆς οἱ συνδρομηταί, δηλοποιοῦσιν ἀρμοδίως τοῦτο πρὸς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ἀπομάχου.
